

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2009

Vyhlásené: 10. 12. 2009 Časová verzia predpisu účinná od: 1. 1.2017 do: 14. 7.2017

Obsah dokumentu je právne záväzný.

514

ZÁKON

z 28. októbra 2009

o doprave na dráhach

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ

ZÁKLADNÉ USTANOVENIA

§ 1

Predmet úpravy

Tento zákon upravuje

- a) podmienky poskytovania dopravných služieb na dráhach dráhovými podnikmi,
- b) práva a povinnosti dopravcov a cestujúcich vo verejnej osobnej doprave,¹⁾
- c) práva a povinnosti dopravcov a odosielateľov a príjemcov vecí v nákladnej doprave,
- d) certifikáciu rušňovodičov,
- e) verejnú správu v doprave na dráhach.

§ 2

Doprava na dráhe

(1) Dopravou na dráhe sa rozumie železničná doprava, mestská električková doprava a trolejbusová doprava (ďalej len „mestská doprava“), doprava na špeciálnych dráhach²⁾ a doprava na lanových dráhach.

(2) Železničnou dopravou je osobná doprava a nákladná doprava na železničných dráhach. Mestskou dopravou je doprava na mestských dráhach.

(3) Integrovaným dopravným systémom vo verejnej osobnej doprave je funkčné spojenie železničných dopravných služieb so systémom mestskej dopravy, prípadne aj s mestskou a prímestskou verejnou autobusovou dopravou do vzájomne prepojeného systému trás a harmonogramu spojov, spravidla na základe jedného prepravného poriadku a s jednotným systémom predaja cestovných lístkov alebo iných prepravných dokladov (ďalej len „prepravný doklad“). Integrovaný dopravný systém musí umožniť cestujúcemu uskutočniť cestu vzájomne prepojenými trasami a spojmi na jeden prepravný doklad.

(4) Kombinovanou dopravou je premiestňovanie tovaru, počas ktorého cestné nákladné vozidlo, príves, náves s ťahačom alebo bez neho, výmenná nadstavba alebo prepravný kontajner použije v počiatočnom alebo konečnom úseku trasy cestu a na inom úseku trasy železničnú dopravu, vnútrozemskú vodnú dopravu alebo námornú dopravu, ak táto časť prepravy tovaru presahuje

vzdušnou čiarou 100 km a vykoná počiatočný alebo konečný úsek trasy cestnou dopravou buď medzi bodom, v ktorom bol tovar naložený a najbližším vhodným terminálom nakládky pri počiatočnom úseku trasy a medzi najbližším vhodným terminálom vykládky tovaru a bodom, v ktorom bol tovar vyložený pri konečnom úseku trasy, alebo vo vnútri polomeru nepresahujúceho 150 km vzdušnou čiarou z vnútroštátneho riečneho prístavu alebo z námorného prístavu nakládky alebo vykládky tovaru.

(5) Na účely zabezpečenia obrany štátu sa dopravou na dráhe rozumie aj presun ozbrojených síl na určených železničných dráhach.

(6) Doprava na dráhe sa musí usporiadať tak, aby sa zabezpečila ochrana života a zdravia ľudí a zvierat, ochrana majetku a ochrana životného prostredia.

§ 2a

(1) Doprava na dráhe môže byť vykonávaná ako verejná doprava alebo neverejná doprava.

(2) Verejná doprava na dráhe je doprava vykonávaná dráhovým podnikom na uspokojovanie všeobecných prepravných potrieb podľa vopred vyhlásených prepravných podmienok, zverejneného cestovného poriadku a tarify.

(3) Neverejná doprava na dráhe je doprava vykonávaná dráhovým podnikom na uspokojovanie individuálnych prepravných potrieb podľa zmluvných podmienok.

§ 3

Vnútroštátna doprava

(1) Vnútroštátnou dopravou³⁾ je celoštátna doprava, regionálna doprava a mestské a prímestské železničné služby.

(2) Na účely tohto zákona sa rozumie

- a) celoštátnou dopravou poskytovanie dopravných služieb na hlavných železničných tratiach pre celoštátne a medziregionálne potreby,
- b) regionálnou dopravou poskytovanie dopravných služieb na železničných tratiach na území vyššieho územného celku pre regionálne dopravné potreby, ak východisková a cieľová stanica a celá vlaková trasa je v územnom obvode vyššieho územného celku,
- c) mestskými a prímestskými železničnými službami poskytovanie dopravných služieb na železničných tratiach smerujúcich do miest a aglomerácií na splnenie dopravných potrieb miest alebo aglomerácií a oblastí, ktoré ich obklopujú.

(3) Objednávateľom dopravných služieb vo verejnej doprave na dráhe na účely tohto zákona je

- a) orgán verejnej správy, ktorý je povinný zabezpečiť dopravnú obslužnosť územia v celoštátnej doprave, v regionálnej doprave a v mestskej doprave, alebo
- b) iná osoba.^{3a)}

(4) Na zabezpečenie dopravnej obslužnosti vo verejnej doprave podľa odseku 3 písm. a) objednávateľ dopravných služieb uzatvára s dráhovými podnikmi zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme.

§ 4

Medzinárodná doprava

(1) Medzinárodnou osobnou dopravou sú dopravné služby na zabezpečenie verejnej osobnej

dopravy, pri ktorej vlak prekročí štátnu hranicu Slovenskej republiky a ktorej základným účelom je preprava cestujúcich medzi stanicami umiestnenými v rôznych členských štátoch. Pritom vlak môže byť doplnený alebo rozdelený a jeho rôzne časti môžu mať rôznu východiskovú stanicu alebo rôznu stanicu určenia, ak všetky vozne vlaku prejdú najmenej jednu štátnu hranicu členského štátu.

(2) Medzinárodnou nákladnou dopravou sú dopravné služby na zabezpečenie prepravy tovaru, pri ktorých vlak prekročí štátnu hranicu Slovenskej republiky. Pritom vlak môže byť doplnený alebo rozdelený a jeho rôzne časti môžu mať rôzne miesta pôvodu alebo rôzne miesta určenia, ak všetky vozne vlaku prejdú najmenej jednu štátnu hranicu členského štátu.

(3) Členským štátom sa na účely tohto zákona rozumie

- a) členský štát Európskej únie, okrem Cyperskej republiky a Maltskej republiky,
- b) štát, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore, okrem Islandskej republiky, a
- c) Švajčiarska konfederácia.

(4) Ustanovenia tohto zákona o medzinárodnej doprave sa použijú, ak medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná, neustanovuje inak.⁴⁾

(5) Cezhraničnou dohodou na účely tohto zákona je každá dohoda medzi Slovenskou republikou a členským štátom alebo tretím štátom, ktorej účelom je uľahčiť poskytovanie cezhraničných železničných služieb nediskriminačným spôsobom a tak, aby nedochádzalo k obmedzovaniu železničných podnikov pri výkone železničných služieb.

§ 5

Dráhový podnik

(1) Dráhovým podnikom je na účely tohto zákona podnikateľ, ktorého predmetom činnosti je poskytovanie dopravných služieb na dráhe.

(2) Dráhový podnik, ktorý poskytuje dopravné služby na železničnej dráhe, je na účely tohto zákona železničný podnik.

§ 6

Dopravca

(1) Dopravcom na účely tohto zákona je dráhový podnik, ktorý vo verejnej osobnej doprave uzatvára s cestujúcim zmluvu o preprave osôb⁵⁾ a v nákladnej doprave uzatvára s odosielateľom zmluvu o preprave nákladu⁶⁾ (ďalej len „zmluva o preprave“).

(2) Dopravca poskytuje dopravné služby podľa všeobecných prepravných podmienok (ďalej len „prepravný poriadok“) a ak ide o verejnú osobnú dopravu, aj podľa cestovného poriadku.

(3) Na uzatváranie a plnenie zmluvy o preprave so železničným podnikom, ktorý na poskytovanie dopravných služieb verejnej osobnej dopravy potrebuje licenciu podľa § 10, sa vzťahuje osobitný predpis.⁷⁾

Prepravné podmienky vo verejnej doprave

§ 7

Prepravný poriadok

(1) Prepravný poriadok obsahuje obchodné podmienky dopravcu na uzavretie zmluvy o preprave

a na uskutočnenie prepravy, najmä

- a) druh poskytovaných dopravných služieb,
- b) rozsah prepravnej povinnosti,
- c) podmienky uzavretia zmluvy o preprave,
- d) spôsob rezervácie a predaja prepravných dokladov na staniciach, zastávkach a v dráhových vozidlách, pravidlá platnosti a neplatnosti prepravných dokladov a preukazovania sa pri kontrole a možnosti náhrady za stratu prepravného dokladu,
- e) rozsah práv a povinností cestujúcich pred začatím prepravy, počas prepravy a bezprostredne po skončení prepravy, ako aj pri neuskutočnení, nedokončení alebo omeškaní prepravy a postup uplatňovania nárokov vyplývajúcich z nedodržania podmienok prepravy,
- f) rozsah práv a povinností zdravotne postihnutých cestujúcich, cestujúcich so zníženou pohyblivosťou v dôsledku postihnutia alebo veku a iných skupín cestujúcich, vrátane sprevádzajúcich osôb (ďalej len „vybraná skupina cestujúcich“),
- g) podmienky prepravy príručnej batožiny, cestovnej batožiny, živých zvierat a motorových vozidiel,
- h) podmienky prepravy psa so špeciálnym výcvikom, ktorý poskytuje pomoc cestujúcim s ťažkým zdravotným postihnutím (ďalej len „pes so špeciálnym výcvikom“),
- i) rozsah práv a povinností odosielateľov a príjemcov vecí, najmä požiadavky na prepravu rôznych druhov tovaru, iných vecí a živých zvierat, a pravidlá pristavovania vozňov na nakládku a vykládku,
- j) postup pri kontrole prepravných dokladov, práva a povinnosti osôb oprávnených kontrolovať prepravné doklady a cestujúcich bez platného prepravného dokladu (§ 8 ods. 5 a 6),
- k) práva a povinnosti dopravcu, rozsah zodpovednosti dopravcu za spôsobenú škodu na zdraví ľudí a zvierat a na tovare, batožine alebo iných veciach a rozsah z toho vyplývajúcich nárokov cestujúcich a odosielateľov a príjemcov vecí na náhradu alebo na zľavu,
- l) reklamačný poriadok,
- m) tarifu cestovného vo verejnej osobnej doprave.

(2) Dopravca môže vyhotoviť jeden prepravný poriadok, ak sám alebo spoločne s inými dopravcami poskytuje dopravné služby ako integrovaný dopravný systém, alebo ak poskytuje dopravné služby v mestskej doprave a súčasne prevádzkuje aj mestskú verejnú autobusovú dopravu ako jeden mestský dopravný systém.

(3) Dopravca je povinný zverejniť prepravný poriadok na svojom webovom sídle a aj iným vhodným spôsobom. Ak v prepravnom poriadku nie je uvedený iný deň platnosti, je obsah prepravného poriadku odo dňa jeho zverejnenia a sprístupnenia súčasťou návrhu na uzavretie zmluvy o preprave.

(4) Sťažnosti a reklamácie na plnenie záväzkov z prepravného poriadku a ich vybavenie dopravcom preskúmava na podnet cestujúceho Slovenská obchodná inšpekcia.

§ 8

Tarifa cestovného

(1) Tarifa cestovného obsahuje cestovné za dopravné služby, najmä základné cestovné a prepravné, osobitné cestovné pre vybrané skupiny cestujúcich a za psov so špeciálnym výcvikom (ďalej len „osobitné cestovné“) a úhrady za prepravu batožiny, živých zvierat, motorových vozidiel, tovaru, iných vecí a zásielok, vrátane príplatkov a zliav, ako aj podmienky, za akých sa uplatňujú jednotlivé príplatky a zľavy.

(2) Ak z tarify cestovného alebo z prepravného poriadku nevyplýva inak, cestovné za dopravné služby je splatné pred uskutočnením prepravy.

(3) Základné údaje o cestovnom za dopravné služby a tarifné podmienky je dopravca povinný sprístupniť verejnosti v priestoroch určených pre cestujúcich na staniciach a na zastávkach; v mestskej doprave aj v dráhových vozidlách.

(4) Na poskytovanie informácií týkajúcich sa podmienok prepravy, cestovného za dopravné služby a tarifných podmienok je dopravca povinný zabezpečiť informačnú službu pre cestujúcich v informačných strediskách a na webovom sídle.

(5) Cestujúci, ktorý sa v dráhovom vozidle alebo bezprostredne po vystúpení z dráhového vozidla nepreukáže platným prepravným dokladom osobe oprávnenej kontrolovať prepravné doklady, je povinný na mieste zaplatiť prirážku k základnému cestovnému (ďalej len „prirážka“) a cestovné od nástupnej stanice alebo zastávky do cieľovej stanice alebo zastávky podľa tarify cestovného, alebo preukázať sa dokladom totožnosti na zaznamenanie údajov potrebných na vymáhanie prirážky a cestovného. Ak cestujúci neuhradí na mieste cestovné a prirážku, bude vylúčený z prepravy na najbližšej stanici alebo zastávke. Tým nezaniká nárok dopravcu na zaplatenie prirážky a cestovného do stanice alebo zastávky, na ktorej bol vylúčený z prepravy.

(6) Prirážka je v železničnej doprave najviac stonásobok základného cestovného v prvom tarifnom pásme bez príplatkov a zliav; v mestskej doprave je to najviac stonásobok základného cestovného.

(7) Základným cestovným v železničnej doprave sa rozumie cestovné v druhej vozňovej triede vlaku osobnej dopravy bez príplatkov a zliav.

(8) Podmienky tarify cestovného a prepravný poriadok podliehajú schváleniu objednávateľa.

§ 9

Regulácia cestovného

(1) Základné cestovné a osobitné cestovné za dopravné služby vykonávané na základe zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme v železničnej doprave a podmienky ich uplatňovania sú predmetom regulácie.

(2) O regulácii cestovného rozhoduje regulačný orgán na návrh dráhového podniku a po súhlase objednávateľa dopravných služieb určením maximálnej výšky základného cestovného a osobitného cestovného. Reguláciu cestovného podľa odseku 1 ustanoví regulačný orgán všeobecne záväzným právnym predpisom.

(3) Regulačný orgán pri určení maximálnej výšky základného cestovného vychádza z ekonomicky oprávnených nákladov dopravcu na poskytnutie dopravných služieb a z primeraného zisku s prihliadnutím na kúpyschopnosť cestujúcich, na základné cestovné konkurenčných druhov dopravy a na možnosti náhrady straty dopravcovi z verejného rozpočtu.

(4) Dopravca môže po dohode s objednávateľom dopravných služieb v súlade s podmienkami zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme vymedziť časť kapacity železničných vozidiel pre vybrané skupiny cestujúcich na prepravu za osobitné cestovné; podmienky musia byť uvedené v tarife cestovného.

(5) Cestovné, ktoré nie je predmetom regulácie, a ceny ostatných služieb poskytovaných v rámci dopravných služieb určuje dopravca v tarife cestovného podľa pravidiel na dohodovanie cien.⁸⁾

(6) Všeobecný predpis o cenách⁹⁾ sa nevzťahuje na reguláciu cestovného v železničnej doprave,

ale vzťahuje sa na reguláciu cestovného v mestskej doprave.

(7) Regulačný orgán ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorý sa zverejní vo Vestníku Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky podrobnosti o náležitostiach návrhu na určenie cestovného a o postupe pri regulácii cestovného.

(8) Na účely regulácie cestovného je regulačný orgán oprávnený požadovať od dopravcu príslušné informácie, kalkulačné a účtovné doklady preukazujúce navrhovanú úroveň cestovného. Tieto doklady je dopravca povinný viesť, predkladať a uchovávať ich v lehote podľa osobitného predpisu.¹⁰⁾

(9) Zamestnanci, ktorí zisťujú a využívajú informácie na účely regulácie cestovného, sú povinní zachovávať voči tretím osobám mlčanlivosť o všetkých zistených skutočnostiach, ktoré regulovaný subjekt označil ako predmet obchodného tajomstva.

(10) Ak regulačný orgán v rámci kontroly zistí porušenie regulácie cestovného, rozhodne o opatreniach na nápravu a o uložení pokuty podľa § 43 ods. 6. Porušením regulácie cestovného je

- a) nedodržanie maximálnej výšky základného cestovného a osobitného cestovného a podmienok jeho uplatňovania,
- b) uvedenie nepravdivých, nesprávnych alebo neúplných údajov regulačnému orgánu,
- c) nesplnenie uloženého opatrenia na nápravu zistených nedostatkov.

DRUHÁ ČASŤ

POSKYTOVANIE DOPRAVNÝCH SLUŽIEB

§ 10

Licencia

(1) Ak ďalej nie je ustanovené inak, na začatie poskytovania dopravných služieb je potrebná licencia podľa tohto zákona.

(2) Licenciou na účely tohto zákona je rozhodnutie licenčného orgánu (§ 37 a 38), ktorým sa uznáva spôsobilosť žiadateľa poskytovať dopravné služby ako dráhový podnik.

(3) Podniky vykonávajúce v sektore železničnej dopravy regionálnu nákladnú železničnú dopravu alebo vykonávajúce nákladnú železničnú dopravu na železničnej infraštruktúre, ktorá je v súkromnom vlastníctve a slúži pre potreby vlastníka infraštruktúry na jeho vlastnú nákladnú dopravu, nemusia mať na vykonávanie tejto činnosti licenciu, ak nevykonávajú prepravu nebezpečného tovaru alebo živých zvierat. Podniky podľa predchádzajúcej vety musia mať bezpečnostné osvedčenie podľa osobitného predpisu^{10a)} a primerane spĺňať povinnosti vzťahujúce sa na železničný podnik.

(4) Licencia na poskytovanie železničných dopravných služieb udelená licenčným orgánom iného členského štátu je platná na území Slovenskej republiky rovnako, ako licencia udelená licenčným orgánom podľa tohto zákona. Licencia neoprávňuje jej držiteľa na prístup k železničnej infraštruktúre, ale oprávňuje držiteľa požiadať manažéra infraštruktúry o pridelenie kapacity železničnej infraštruktúry v železničnej sieti v Slovenskej republike (ďalej len „železničná sieť“) podľa osobitného zákona.¹¹⁾

(5) Železničný podnik s licenciou udelenou licenčným orgánom v inom členskom štáte musí pri poskytovaní dopravných služieb v sieti rešpektovať dohody o medzinárodnej doprave, ktorými je Slovenská republika viazaná, a uzavreté zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme.

Udeľovanie licencií**§ 11**

(1) Licenčný orgán udelí licenciu len žiadateľovi, ktorý

- a) je podnikateľom so sídlom v členskom štáte,
- b) preukáže splnenie požiadavky svojej bezúhonnosti a bezúhonnosti členov svojho štatutárneho orgánu a zodpovedného zástupcu, ak je ustanovený,
- c) preukáže odbornú spôsobilosť na poskytovanie dopravnej služby, na ktorú žiada licenciu,
- d) preukáže, že je ku dňu začatia poskytovania dopravných služieb poistený na krytie zodpovednosti za škodu spôsobenú poskytovaním dopravných služieb v sieti.

(2) Na účely tohto zákona bezúhonným je ten, kto nebol právoplatne odsúdený za spáchanie úmyselného trestného činu, ani za spáchanie iného trestného činu súvisiaceho s poskytovaním dopravných služieb.

(3) Požiadavka odbornej spôsobilosti je splnená, ak žiadateľ o licenciu má ku dňu podania žiadosti alebo bude mať ku dňu začatia poskytovania dopravných služieb takú organizáciu riadenia podniku, v ktorej riadiaci zamestnanci majú teoretické vedomosti a praktické skúsenosti potrebné na vykonávanie bezpečnej a spoľahlivej prevádzkovej kontroly a dohľadu nad poskytovanou dopravnou službou, na ktorú má byť alebo bola udelená licencia. Odborná spôsobilosť sa preukazuje dokladom o vysokoškolskom vzdelaní druhého stupňa v odbore doprava, strojárstvo, elektrotechnika, ekonómia a manažment alebo v odbore právo a dokladom o najmenej trojročnej praxi v riadiacej funkcii v oblasti prevádzkovania dopravy na dráhe alebo dokladom o úplnom strednom odbornom vzdelaní dopravného, strojníckeho alebo elektrotechnického zamerania a dokladom o najmenej päťročnej praxi v riadiacej funkcii v oblasti prevádzkovania dopravy na dráhe. Ak nemožno prax preukázať dokladmi, pretože sa nezachovali alebo neexistuje osoba, u ktorej sa prax vykonávala, prax sa preukazuje čestným vyhlásením žiadateľa.

(4) Požiadavka poistenia je splnená, ak žiadateľ o licenciu preukáže licenčnému orgánu primerané poistné krytie záväzkov, ktoré by pravdepodobne vyplynuli z nehody voči cestujúcim a ich batožine, voči prepravovanému nákladu a poštovým zásielkam, ako aj voči tretím osobám. Poistenie musí trvať po celý čas poskytovania dopravných služieb na základe licencie.

(5) Ak ide o licenciu na poskytovanie železničných dopravných služieb, žiadateľ o licenciu musí okrem požiadaviek podľa odseku 1 preukázať aj finančnú spôsobilosť na poskytovanie železničnej dopravnej služby, na ktorú žiada licenciu.

(6) Požiadavka finančnej spôsobilosti je splnená, ak žiadateľ o licenciu preukáže, že podľa reálneho odhadu je schopný splniť svoje súčasné i budúce záväzky vyplývajúce z poskytovania dopravných služieb na obdobie 12 mesiacov odo dňa udelenia licencie. Žiadateľ o licenciu musí licenčnému orgánu poskytnúť podrobné údaje týkajúce sa

- a) dostupných finančných prostriedkov, vrátane prostriedkov na bankových účtoch a záruk na bankové úvery a pôžičky,
- b) fondov a aktív použiteľných ako záruky,
- c) prevádzkového kapitálu,
- d) prevádzkových nákladov, vrátane nákladov na nákup nových železničných vozidiel, nákladov na dopravnú základňu, na strediská údržby a na prevádzku vozidlového parku železničných vozidiel,

- e) existujúceho zariadenia podnikových aktív,
- f) daní a poistného na zdravotné poistenie, sociálne poistenie a povinného príspevku na starobné dôchodkové sporenie.

(7) Licenčný orgán môže požadovať od žiadateľa o licenciu aj predloženie audítorskej správy a iných dokumentov audítora alebo účtovníka, ako aj dokumenty z banky alebo zo sporiteľne. Najneskôr 15 pracovných dní pred termínom podania žiadosti žiadateľ o licenciu uloží účtovnú závierku v registri účtovných závierok,^{11a)} ak takáto účtovná závierka nie je v registri účtovných závierok uložená, pričom licenčný orgán je oprávnený do nej nahliadať. Ak uloženie účtovnej závierky v registri účtovných závierok nie je možné, žiadateľ o licenciu preukazuje finančnú spôsobilosť súvahou.

(8) Za finančne spôsobilého sa nepovažuje ten, kto nemá vyrovnané finančné vzťahy so štátnym rozpočtom alebo má evidované nedoplatky poistného na zdravotné poistenie, sociálne poistenie a povinného príspevku na starobné dôchodkové sporenie.

§ 12

(1) Žiadosť o licenciu obsahuje

- a) obchodné meno, právnu formu, identifikačné číslo štátnej štatistiky a adresu sídla,
- b) mená a priezviská členov štatutárneho orgánu a zodpovedného zástupcu, ak je ustanovený,
- c) údaje podľa § 11 ods. 3 až 6,
- d) označenie siete alebo trate, na ktorej chce poskytovať dopravné služby,
- e) druh a rozsah dopravných služieb, na ktoré žiada licenciu,
- f) údaje o počte a druhu prevádzkovaných dráhových vozidiel,
- g) opis liniek a harmonogram spojov.

(2) Prílohou žiadosti o licenciu je

- a) výpis z obchodného registra nie starší ako tri mesiace,
- b) výpisy z registra trestov členov štatutárneho orgánu a zodpovedného zástupcu nie starší ako tri mesiace,
- c) doklady preukazujúce odbornú spôsobilosť aspoň jedného člena štatutárneho orgánu a zodpovedného zástupcu,
- d) doklady podľa § 11 ods. 7 a 8.

(3) Lehota na rozhodnutie licenčného orgánu o licencií je tri mesiace odo dňa, keď bola žiadosť o začatie konania úplná. Ak bolo potrebné v konaní o udelenie licencie vyžiadať od žiadateľa o licenciu dodatočné dokumenty, lehota na rozhodnutie neplynie odo dňa vyžiadania dodatočných dokumentov do dňa, keď boli všetky požadované dokumenty poskytnuté licenčnému orgánu.

(4) Žiadateľ, ktorý spĺňa požiadavky podľa § 11, má právo na vydanie licencie. Ak licenčný orgán žiadosti o licenciu vyhovie, písomné vyhotovenie rozhodnutia o udelení licencie sa nevydáva, ale rozhodnutie sa vyznačí v spise a žiadateľovi sa vydá licencia.

(5) Ak licenčný orgán zistí, že žiadateľ nespĺňa požiadavky podľa § 11, žiadosť zamietne a nevydá licenciu, ani nepredĺži platnosť existujúcej licencie na ďalšie činnosti. Písomné vyhotovenie rozhodnutia o zamietnutí žiadosti o licenciu musí obsahovať odôvodnenie a musí sa doručiť žiadateľovi.

Platnosť licencie

§ 13

(1) Licencia je platná po čas, po ktorý jej držiteľ spĺňa požiadavky podľa § 11. Osobitné dôvody na dočasné pozastavenie platnosti licencie alebo na jej odňatie môžu byť uvedené priamo v licencii.

(2) Licenčný orgán môže pravidelne, najmenej však raz za päť rokov, preskúmať podmienky, za ktorých bola licencia udelená.

(3) Ak licenčný orgán má dôvodnú pochybnosť o spôsobilosti jej držiteľa plniť požiadavky vyplývajúce z licencie alebo o podmienkach, za ktorých bola udelená, je povinný v rámci štátneho dozoru bezodkladne preveriť, či držiteľ licencie je naďalej spôsobilý poskytovať dopravné služby, na ktoré má udelenú licenciu.

(4) Ak licenčný orgán zistí, že držiteľ licencie nie je naďalej spôsobilý poskytovať dopravné služby, alebo ak sa začalo proti nemu konkurzné alebo iné podobné konanie a licenčný orgán je presvedčený, že nie je reálny predpoklad uspokojivého finančného ozdravenia alebo reštrukturalizácie podniku v prijateľnom časovom období, rozhodne o pozastavení platnosti licencie, alebo o odňatí licencie.

(5) Ak držiteľ licencie prestal poskytovať dopravné služby najmenej na šesť mesiacov, alebo ak vôbec nezačal poskytovať dopravné služby ani do šiestich mesiacov odo dňa udelenia licencie, licenčný orgán môže podľa okolností začať konanie o opätovnom preskúmaní podmienok, za ktorých bola licencia udelená, alebo pozastaviť platnosť licencie.

(6) Ak je na to dôvod v osobitnej povahe poskytovanej dopravnej služby, držiteľ licencie môže po začatí platnosti licencie požiadať licenčný orgán o neskorší začiatok poskytovania dopravných služieb, než je uvedený v licencii.

(7) Ak držiteľ licencie plánuje významne zmeniť alebo rozšíriť okruh činností v rámci poskytovaných dopravných služieb, musí požiadať licenčný orgán o posúdenie súladu platnej licencie s plánovanou zmenou. Ak plánovaná zmena ovplyvňuje právne postavenie držiteľa licencie, licenčný orgán môže rozhodnúť, že je potrebná zmena licencie alebo nová licencia a vyzve jej držiteľa, aby podal žiadosť na začatie konania. Držiteľ licencie môže pokračovať v poskytovaní dopravných služieb až do rozhodnutia o novej licencii alebo do času, keď licenčný orgán rozhodne o pozastavení alebo odňatí licencie z dôvodu, že poskytovaním dopravných služieb je ohrozená bezpečnosť dopravy.

(8) Licencia zaniká dňom

- a) uplynutia času, na ktorý bola udelená,
- b) zániku držiteľa licencie alebo dňom smrti držiteľa licencie,
- c) právoplatnosti rozhodnutia licenčného orgánu o odňatí licencie.

§ 14

(1) Ak ide o železničný podnik, ktorému udelil licenciu licenčný orgán iného členského štátu a sú vážne pochybnosti o tom, že spĺňa podmienky stanovené týmto zákonom, licenčný orgán bezodkladne informuje licenčný orgán členského štátu, ktorý udelil licenciu.

(2) Ak rozhodnutie o pozastavení platnosti licencie alebo o jej odňatí nadobudlo právoplatnosť a jediným dôvodom rozhodnutia bolo neplnenie požiadavky finančnej spôsobilosti, licenčný orgán môže udeliť železničnému podniku dočasnú licenciu s podmienkou vykonania takých opatrení, aby

riadiaci zamestnanci mali teoretické vedomosti a praktické skúsenosti potrebné na vykonávanie bezpečnej a spoľahlivej prevádzkovej kontroly a dohľadu nad poskytovanou dopravnou službou, na ktorú bola udelená licencia, ak tým nie je ohrozená bezpečnosť dopravy na dráhe. Platnosť dočasnej licencie je najviac šesť mesiacov odo dňa jej udelenia.

(3) Licenčný orgán bezodkladne informuje Európsku železničnú agentúru o každom udelení licencie na dopravné služby v železničnej doprave, o rozhodnutí o pozastavení jej platnosti a o jej zmene alebo odňatí.

§ 15

Povinnosti dráhového podniku

(1) Dráhový podnik je povinný

- a) poskytovať dopravné služby podľa predpisov upravujúcich dopravu na dráhe, podľa licencie a podľa zmluvy uzatvorenej s prevádzkovateľom dráhy,
- b) používať dráhové vozidlá v technickom stave, ktorý zodpovedá schválenej technickej spôsobilosti,
- c) vyradiť z prevádzky dráhové vozidlo, ktoré ohrozuje bezpečnosť dopravy alebo ktoré nad únosnú mieru ohrozuje zdravie ľudí a zvierat alebo znečisťuje životné prostredie,
- d) zabezpečiť, aby dráhové vozidlá viedli osoby, ktoré spĺňajú podľa predpisov o dráhach predpísanú odbornú, zdravotnú spôsobilosť a psychickú spôsobilosť a sú držiteľmi platného preukazu na vedenie dráhového vozidla,
- e) zabezpečiť, aby jednotlivé činnosti pri poskytovaní dopravných služieb vykonávali zamestnanci, ktorí spĺňajú podľa predpisov o dráhach požiadavky odbornej spôsobilosti, zdravotnej spôsobilosti a psychickej spôsobilosti na výkon práce,
- f) poskytovať bezpečnostnému orgánu informácie a údaje potrebné na posúdenie stavu bezpečnosti dopravy,
- g) preukázať orgánu štátneho dozoru technickú a prevádzkovú spôsobilosť vozidlového parku dráhových vozidiel podľa predpisov o dráhach a podľa technických špecifikácií,
- h) odstrániť bezodkladne z dráhy nehodou alebo mimoriadnou udalosťou poškodené dráhové vozidlá a náklad znemožňujúci prevádzkovanie dráhy a vykonávanie dopravy na dráhe,
- i) zisťovať príčiny nehôd a mimoriadnych udalostí a poskytovať vyšetrovaciemu orgánu technickú pomoc a informácie a údaje potrebné na ich vyšetrovanie,
- j) poskytovať licenčnému orgánu informácie a údaje potrebné na preskúmanie trvania podmienok, za ktorých bola udelená licencia, a na konania podľa tohto zákona,
- k) trvalo utvárať podmienky na zvyšovanie bezpečnosti dopravy, najmä na predchádzanie vážnych nehôd,
- l) poskytovať objednávateľovi dopravných služieb informácie potrebné na posúdenie rozvoja dopravy a dosahovaných dopravných výkonov, úrovne bezpečnosti a dodržiavania národných bezpečnostných predpisov, vnútorných prevádzkových predpisov a technologických postupov,
- m) preukázať na požiadanie licenčnému orgánu technické a prevádzkové predpoklady na poskytovanie dopravnej služby, na ktorú má licenciu, vrátane vnútornej organizácie podniku,
- n) preukázať na požiadanie licenčného orgánu splnenie požiadavky odbornej spôsobilosti a zdravotnej spôsobilosti a psychickej spôsobilosti zamestnancov.

(2) Železničný podnik okrem povinností podľa odseku 1 je povinný

- a) poskytovať dopravné služby v rozsahu pridelennej kapacity infraštruktúry a zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme efektívne a za čo najnižšie náklady,

- b) uplatňovať systém riadenia bezpečnosti a plniť úlohy vyplývajúce z bezpečnostného osvedčenia,
- c) predkladať licenčnému orgánu každoročne do 30. júna doklady preukazujúce trvanie finančnej spôsobilosti a trvanie poistenia,
- d) vo verejnej osobnej doprave zostaviť plán radenia vlakov a bezodkladne o ňom informovať manažéra infraštruktúry,
- e) zabezpečiť, aby jeho zamestnanci rešpektovali pokyny označených zamestnancov manažéra infraštruktúry zodpovedných za organizáciu dopravy na dráhe.

(3) Povinnosti ustanovené pre železničný podnik týmto zákonom a osobitným predpisom,^{11b)} sa primerane vzťahujú aj na iné podniky vykonávajúce činnosť v železničnej doprave.

§ 16

Práva a povinnosti dopravcu a cestujúcich

(1) Dopravca je povinný

- a) uskutočňovať prepravu cestujúcich a tovaru podľa prepravného poriadku a podľa uzatvorenej zmluvy o preprave,
- b) uskutočňovať prepravu cestujúcich podľa cestovného poriadku za cestovné podľa tarify cestovného a zabezpečiť náhradnú dopravu cestujúcich, ak je poskytovanie dopravných služieb obmedzené alebo zastavené,
- c) označovať dráhové vozidlá mestskej dopravy číslom linky a spoja a informáciou o konečnej stanici alebo zastávke, prípadne i o východiskovej stanici a dôležitej nácestnej stanici alebo zastávke, najmä ak ide o prestupnú stanicu alebo zastávku,
- d) zvyšovať komfort cestovania a poskytovať doplnkové služby pre cestujúcich v dráhových vozidlách, na staniciach a na zastávkach,
- e) uľahčovať prepravu vybraných skupín cestujúcich, cestujúcich s detským kočíkom a so zvieratami a prepravu psov so špeciálnym výcvikom,
- f) zabezpečiť v dráhových vozidlách orientáciu a informovanosť cestujúcich nevyhnutnú na bezpečné uskutočnenie prepravy podľa zmluvy o preprave vrátane cestujúcich s poškodením sluchu alebo zraku,
- g) zjednodušovať systém rezervácie a nákupu prepravných dokladov a informovať cestujúcich o poskytovaných doplnkových službách a o cenách za ne,
- h) skontrolovať pred odchodom vlaku z pohraničnej stanice na území Slovenskej republiky, ktorý prechádza cez vonkajšiu hranicu,^{11c)} či cestujúci sú držiteľmi cestovných dokladov požadovaných na vstup do prijímacieho štátu,
- i) označiť zamestnancov, ktorí sú pri preprave oprávnení dávať pokyny cestujúcim alebo kontrolovať prepravné doklady,
- j) označiť zamestnancov a iné osoby oprávnené pohybovať sa v obvode dráhy, dávať pokyny vlakovému personálu, vodičom dráhových vozidiel a cestujúcim.

(2) Dopravca je oprávnený

- a) dávať pokyny cestujúcim s cieľom zaistenia bezpečnej prepravy a vylúčiť z prepravy osoby, ktoré porušujú zákon alebo prepravný poriadok tým, že fajčia alebo požívajú zmrzlinu a nápoje v dráhových vozidlách a na miestach, kde je to zakázané, obťažujú iných cestujúcich, znečisťujú alebo poškodzujú dráhové vozidlá a priestory pre cestujúcich,
- b) zisťovať totožnosť cestujúcich na účely vymáhania cestovného a prirážky k základnému cestovnému, ktoré neboli zaplatené na mieste, a na účely zisťovania nároku na zľavu

základného cestovného,

- c) zaviesť v mestskej doprave osobitnú sadzbu cestovného pre vlastných zamestnancov a pre ďalšie osoby, ktoré plnia úlohy súvisiace s mestskou dopravou; osobitná sadzba cestovného nie je súčasťou tarify a nezverejňuje sa,
- d) vylúčiť z prepravy osobu, ktorá úmyselne
 1. zničí, poškodí, odstráni, odcudzí alebo premiestni zariadenie v dráhovom vozidle určené pre cestujúcich,
 2. poškodí alebo znečistí priestory pre cestujúcich v dráhovom vozidle,
 3. použije záchrannú brzdu v dráhovom vozidle v rozpore s týmto zákonom alebo
 4. zasiahne do elektrickej výbavy dráhového vozidla alebo jej nastavenia okrem ovládacích prvkov určených pre cestujúcich,
- e) vykázať z priestoru osobu, ktorá úmyselne zničí, poškodí, znečistí, neoprávnene použije, odstráni, odcudzí, zamení, pozmení, zakryje, premiestni alebo urobí nečitateľnou dráhovú dopravnú značku, návestidlo, signalizačný znak, návestný znak, informačné zariadenie pre cestujúcich, vyvesený cestovný poriadok, prepravný poriadok, výňatok z tarify dopravcu alebo inú vývesku dopravcu, piktogram dopravcu alebo označenie stanice alebo zastávky.

(3) Každý je povinný v doprave na dráhe

- a) zachovávať opatrnosť primeranú povahe prevádzky dráhy a dopravy na dráhe, starať sa o svoju bezpečnosť a zdržať sa všetkého, čo by mohlo ohroziť život alebo zdravie, alebo obmedziť prevádzku dráhy alebo dopravu na dráhe,
- b) dodržiavať prepravné podmienky podľa zákona a prepravného poriadku dopravcu,
- c) rešpektovať pokyny označených zamestnancov prevádzkovateľa dráhy a dráhového podniku týkajúce sa prepravy a pohybu v dráhových vozidlách, na staniciach a na zastávkach.

(4) Cestujúci je povinný

- a) správať sa tak, aby nenarúšal bezpečnú a pokojnú prepravu, nevyrušoval a neobťažoval ostatných cestujúcich a personál dráhového vozidla, nepoškodzoval dráhové vozidlo, jeho vybavenie a zariadenia slúžiace doprave, neznečisťoval dráhové vozidlo a priestory v staniciach určené pre cestujúcich,
- b) rešpektovať pokyny označených zamestnancov dopravcu a prevádzkovateľa dráhy týkajúce sa prepravy a pohybu v staniciach a na zastávkach,
- c) preukázať sa v dráhovom vozidle alebo bezprostredne po vystúpení z neho platným prepravným dokladom označeným osobám oprávneným kontrolovať prepravné doklady,
- d) preukázať sa preukazom totožnosti označenej osobe oprávnenej kontrolovať prepravné doklady, ak sa počas prepravy nemôže preukázať platným prepravným dokladom a neuhradí cenu cestovného a prirážku k cestovnému na mieste,
- e) nenastupovať a nevystupovať z pohybujúceho sa dráhového vozidla, počas prerušenia prepravy bez pokynu označeného zamestnanca dopravcu, ani na stranu, na ktorej nie je nástupište, zastávka alebo stanica,
- f) dodržiavať podmienky zmluvy o preprave vrátane prepravného poriadku,
- g) preukázať sa pred odchodom vlaku z pohraničnej stanice na území Slovenskej republiky, ktorý prechádza cez vonkajšiu hranicu,^{11c)} cestovným dokladom požadovaným na vstup do prijímacieho štátu,
- h) použiť záchrannú brzdu v dráhovom vozidle len vtedy, ak je to nevyhnutné na odvrátenie bezprostredného ohrozenia života alebo zdravia ľudí, zvierat, majetku alebo bezpečnosti dopravy

na dráhe, a nezasahovať do elektrickej výbavy dráhového vozidla vrátane jeho nastavenia okrem ovládacích prvkov určených pre cestujúcich.

(5) Cestujúcim sa na účely odseku 4 rozumie každý, kto využíva prepravné služby dopravcu, bez ohľadu na to, či sa vie preukázať platným cestovným dokladom.

(6) Práva a povinnosti dopravcov a cestujúcich v železničnej doprave upravuje osobitný predpis.¹²⁾ Výnimky z ustanovení tohto predpisu pre vnútroštátnu dopravu udeľuje ministerstvo na žiadosť dopravcu.

(7) Osobitný predpis podľa odseku 6 sa primerane s prihliadnutím na osobitné podmienky poskytovania dopravných služieb vzťahuje aj na dopravcov a cestujúcich v mestskej doprave.

(8) Podrobnosti o právach a povinnostiach cestujúcich upraví dopravca v medziach tohto zákona a predpisu podľa odseku 6 v prepravnom poriadku.

§ 17

Prepravná povinnosť

(1) Ak je to v súlade s licenciou, s prepravným poriadkom, s kapacitnými možnosťami a so zmluvou o preprave, dopravca je povinný za transparentných a nediskriminačných podmienok prepraviť za cestovné podľa tarify cestovného každého cestujúceho, ktorý o to prejaví záujem.

(2) Odmietnuť prepraviť cestujúceho možno len vtedy, ak

- a) ide o osobu alebo jej príručnú batožinu alebo zviera, ktoré z prepravy vylučuje osobitný predpis alebo prepravný poriadok, alebo
- b) nastala nepredvídaná okolnosť, ktorá vylučuje uskutočnenie prepravy z technického, prevádzkového alebo bezpečnostného dôvodu a nie je v možnostiach dopravcu ju bezodkladne odvrátiť.

§ 18

Dopravná povinnosť

(1) Dráhový podnik je povinný v rozsahu udelennej licencie trvalo poskytovať dopravné služby za podmienok uvedených v tomto zákone a v prepravnom poriadku, a to odo dňa uvedeného v licencií.

(2) Dráhový podnik môže na nevyhnutný čas obmedziť alebo zastaviť poskytovanie dopravných služieb z dôvodu

- a) nezjazdnosti dráhy v dôsledku technickej poruchy, nehody alebo mimoriadnej udalosti alebo v dôsledku výluky z dôvodu opravy, údržby, modernizácie alebo obnovy dráhy,
- b) uskutočnenia mimoriadnej jazdy vo verejnom záujme, alebo
- c) ohrozenia bezpečnosti dopravy na dráhe protiprávnym činom.

(3) Na obmedzenie alebo zastavenie poskytovania dopravných služieb podľa odseku 2 je potrebný súhlas objednávateľa. Ak nie je pre naliehavosť možné získať súhlas vopred, dráhový podnik musí bezodkladne upovedomiť regulačný orgán a objednávateľa dopravných služieb.

(4) Dráhový podnik je povinný obmedziť alebo zastaviť poskytovanie dopravných služieb na nevyhnutný čas na základe rozhodnutia regulačného orgánu vydaného z dôvodu verejného záujmu, najmä ak je to nevyhnutné z dôvodov ochrany pred požiarmi, obrany alebo bezpečnosti štátu, ochrany zdravia ľudí, zvierat alebo životného prostredia, veterinárnej ochrany alebo rastlinolekárskej ochrany.

(5) Obmedzenie alebo dočasné zastavenie podľa odsekov 2 až 4 je dráhový podnik povinný zverejniť výveskou na staniciach a zastávkach alebo iným účinným spôsobom a ak ide o plánované obmedzenie na dlhší čas, musí sa zverejniť v cestovnom poriadku. Platnosť nadobúda dňom uvedeným v zverejnenom oznámení alebo v cestovnom poriadku; inak dňom zverejnenia.

§ 19

Dopravná obslužnosť

(1) Dopravnou obslužnosťou na účely tohto zákona je zabezpečenie poskytovania primeraného rozsahu dopravných služieb vo vnútroštátnej verejnej osobnej doprave na území vymedzenom v zmluve o dopravných službách vo verejnom záujme, najmä na zabezpečenie dopravy do zamestnania, škôl, zdravotníckych zariadení, úradov a za účelom uspokojovania kultúrnych, rekreačných a spoločenských potrieb vrátane dopravy späť, prispievajúcej k trvalo udržateľnému rozvoju územného obvodu.

(2) Primeraným rozsahom na účely odseku 1 sa rozumie počet spojov za deň, presnosť a pravidelnosť jednotlivých spojov a kapacita dráhových vozidiel na jednotlivých tratiach a linkách, ktoré určí objednávatel' dopravných služieb na uspokojenie dopytu verejnosti počas jednotlivých dní v týždni.

§ 20

Plán dopravnej obslužnosti

(1) Na zabezpečenie dopravnej obslužnosti objednávatelia dopravných služieb v celoštátnej doprave, v regionálnej doprave a v mestskej doprave zostavujú plány dopravnej obslužnosti.

(2) Pri zostavovaní plánu dopravnej obslužnosti objednávatel' dopravných služieb berie do úvahy oprávnené požiadavky verejnosti, kapacitu železničnej infraštruktúry (ďalej len „kapacita infraštruktúry“) alebo siete mestskej dopravy, prevádzkové možnosti dráhových podnikov, možnosti súbežnej dopravy, hospodárnosť zabezpečovania verejnej osobnej dopravy a finančné možnosti verejného rozpočtu na úhradu straty dráhového podniku za dopravné služby vo verejnom záujme.¹³⁾

(3) Plán dopravnej obslužnosti obsahuje najmä

- a) vymedzenie územia dopravnej obslužnosti,
- b) požiadavky na primeraný rozsah dopravných služieb,
- c) spôsob riešenia súbežnej dopravy a zabezpečenia nadväznosti na dopravné služby poskytované inými druhmi dopravy, najmä verejnou autobusovou dopravou,
- d) spôsob náhrady straty, ktorá vznikla dráhovým podnikom zo zabezpečenia dopravnej obslužnosti, najmä úhradou z verejného rozpočtu, možnými úpravami tarify cestovného alebo udelením výlučného práva¹⁴⁾ na dopravné služby,
- e) ciele a zámery riešenia disproporcie dopytu a ponuky v určitom území, vrátane potreby investícií do infraštruktúry,
- f) opatrenia na zabezpečenie koordinácie s inými druhmi dopravy v území podľa písmena a), najmä s verejnou autobusovou dopravou.

(4) Súbežnou dopravou podľa odseku 2 sa rozumejú dopravné služby pravidelnej verejnej autobusovej dopravy, ktorej linky sú s verejnou osobnou dopravou na dráhe identické alebo veľmi podobné smerovaním trás, ak dochádzková vzdialenosť medzi autobusovými zastávkami a najbližšími železničnými zastávkami alebo stanicami nie je väčšia ako 1 500 m. Za súbežnú dopravu sa nepovažujú paralelné linky verejnej autobusovej dopravy vykonávané v rámci jednej

obce so železničnou dopravou.

(5) Objednávateľ dopravných služieb musí vypracovať plán dopravnej obslužnosti tak, aby riešil efektívnosť a hospodárnosť zabezpečovania dopravnej obslužnosti, najmä racionálne usporiadanie dopravných služieb, odstránenie neúčelných paralelných trás a liniek a vytvorenie funkčnej nadväznosti verejnej autobusovej dopravy na železničnú verejnú osobnú dopravu. V súbežnej doprave má prednosť železničná doprava.

(6) Plán dopravnej obslužnosti je podkladom pri posudzovaní návrhu cestovného poriadku a pri uzavieraní zmlúv o dopravných službách vo verejnom záujme.

§ 21

Zmluva o dopravných službách vo verejnom záujme

(1) Účelom zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme je zaručiť bezpečné, efektívne a kvalitné dopravné služby za určené cestovné, ich primeranú výkonnosť podľa potrieb dopravnej obslužnosti územia, zohľadniť sociálne a environmentálne faktory, faktory regionálneho rozvoja a požiadavky ozbrojených síl.

(2) Zmluvu o dopravných službách vo verejnom záujme uzatvára objednávateľ dopravných služieb s dráhovým podnikom na dopravné výkony, ktoré by ako podnikateľ z hľadiska svojich obchodných záujmov, najmä pre ekonomickú nevýhodnosť, vôbec neposkytoval, alebo neposkytoval v požadovanom rozsahu alebo kvalite, alebo neposkytoval za regulované cestovné, ale ktoré sú potrebné z hľadiska zabezpečenia dopravnej obslužnosti územia. Zmluva o dopravných službách vo verejnom záujme sa neuzatvára na poskytovanie dopravných služieb miestneho rekreačného, komerčného a turistického charakteru.

(3) Objednávateľ dopravných služieb môže uzavrieť zmluvu o dopravných službách vo verejnom záujme v železničnej doprave so železničným podnikom, ktorý má udelenú licenciu na tieto dopravné služby a z hľadiska zabezpečenia dopravnej obslužnosti územia je spôsobilý splniť zmluvné záväzky.

(4) Zmluva o dopravných službách vo verejnom záujme v železničnej doprave sa uzatvára na zabezpečenie dopravných služieb vo vnútroštátnej doprave a v medzinárodnej doprave po štátnu hranicu Slovenskej republiky, vrátane peážnej dopravy vlakmi verejnej osobnej dopravy, ktoré majú na území Slovenskej republiky najmenej jednu zastávku na vystúpenie alebo na nastúpenie cestujúcich. Objednávateľ dopravných služieb môže uzavrieť zmluvu o dopravných službách vo verejnom záujme v železničnej doprave priamym zadaním vybranému železničnému podniku.

(5) V zmluve o dopravných službách vo verejnom záujme v železničnej doprave sa dohodne podiel železničných výkonov z dopravných služieb v rámci integrovaného dopravného systému objednaných objednávatelom dopravných služieb.

(6) Dráhový podnik môže po dohode s objednávatelom dopravných služieb použiť finančné prostriedky určené zmluvou o dopravných službách vo verejnom záujme na výkony vo verejnom záujme na integrovaný dopravný systém jednotlivých dopravcov rôznych druhov dopravy uplatnením jednotnej tarify cestovného, prepravnými podmienkami, a spoločným prepravným dokladom na účel efektívnejšieho využitia kapacity dráhových podnikov na zabezpečenie dopravnej obslužnosti územia.

(7) Úhradu za záväzkov zo zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme tvorí náhrada preukázanej straty z plnenia záväzku od objednávatela dopravných služieb.

(8) Zmluva o dopravných službách vo verejnom záujme má písomnú formu a obsahuje

a) presné vymedzenie záväzku dráhového podniku, ktorý má splniť, najmä rozsah prepráv a ich

časové rozloženie v záujme zabezpečenia dopravnej obslužnosti územia,

- b) územie alebo trate, na ktorých má vymedzený záväzok splniť,
- c) možnosť a prípadný rozsah subdodávania dopravných služieb,
- d) tarifné podmienky, najmä maximálna výška základného cestovného, vybrané skupiny cestujúcich a osobitné cestovné za ich prepravu,
- e) povahu a rozsah prípadných výlučných práv,
- f) spôsob výpočtu náhrady preukázateľnej straty z poskytnutých dopravných služieb¹⁵⁾ a harmonogram ich úhrad,
- g) kontrolu plnenia záväzku a spôsob preukazovania vynaložených nákladov,
- h) nápravné opatrenia a prípadné sankcie za neplnenie záväzku,
- i) lehotu platnosti zmluvy.

(9) Obsahom zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme môžu byť aj tarifné podmienky prepravy osôb pre potreby ozbrojených síl, najmä osôb povolaných na odvod, na výkon mimoriadnej služby alebo na alternatívnu službu v krízovej situácii.¹⁶⁾

(10) Dráhový podnik je povinný viesť evidenciu nákladov a výnosov z poskytovania dopravných služieb ako záväzku zo zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme oddelene od ostatných poskytovaných dopravných služieb.

(11) Preukázateľná strata podľa odseku 8 písm. f) je rozdiel medzi ekonomicky oprávnenými nákladmi vynaloženými na splnenie záväzku zo zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme vrátane primeraného zisku a tržbami z regulovaného cestovného, vrátane ďalších výnosov dosiahnutých plnením záväzku poskytovať dopravné služby vo verejnom záujme. Náhradu¹⁷⁾ preukázateľnej straty uhradí objednávatel dopravných služieb podľa podmienok dohodnutých v zmluve o dopravných službách vo verejnom záujme a po skončení roka poskytovateľ dopravných služieb uskutoční celkové vyúčtovanie preukázanej straty.

(12) Ak sa v zmluve o dopravných službách vo verejnom záujme nedohodlo inak, výpočet náhrady preukázateľnej straty sa vykonáva za každú dopravnú službu samostatne tak, aby žiadna náhrada nepresiahla sumu potrebnú na pokrytie rozdielu vynaložených nákladov a dosiahnutých výnosov z jej poskytovania a primeraný zisk. Do nákladov železničného podniku na poskytnutie dopravnej služby sa zahrnú najmä náklady na zamestnancov, na energie, náklady za použitie železničnej infraštruktúry, náklady na údržbu, opravy a prevádzku dráhových vozidiel a iných zariadení potrebných na poskytovanie dopravnej služby, fixné náklady podniku a vhodná návratnosť kapitálu.

(13) Objednávatel dopravných služieb určí v prílohe zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme rozsah ekonomicky oprávnených nákladov, ktoré budú uznané v rámci plnenia záväzku dopravcu vyplývajúceho zo zmluvy.

(14) Poskytnutú náhradu za preukázateľnú stratu možno použiť len na plnenie záväzku zo zmluv o dopravných službách vo verejnom záujme.

(15) Ustanovenia o zmluvách o dopravných službách vo verejnom záujme v železničnej doprave sa použijú, ak osobitný predpis¹⁸⁾ neustanovuje inak.

(16) Dĺžka trvania zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme v železničnej doprave sa stanoví podľa osobitného predpisu.¹⁸⁾

§ 21a

Ak sa jedna alebo viac zmlúv o službách vo verejnom záujme vzťahuje na medzinárodnú osobnú železničnú dopravu medzi miestom odchodu a miestom určenia vlaku na území Slovenskej republiky, môže byť pre navrhovanú novú službu medzinárodnej železničnej dopravy právo prístupu železničného podniku k tejto časti železničnej infraštruktúry obmedzené, ak má táto nová služba medzinárodnej železničnej dopravy závažný negatívny vplyv.^{18a)} Účastníkmi konania o obmedzení prístupu železničného podniku k železničným službám sú osoby, ktoré sú oprávnené podať regulačnému orgánu žiadosť podľa osobitného predpisu.^{18b)} V konaní o obmedzení prístupu železničného podniku k železničným službám regulačný orgán postupuje podľa osobitného predpisu.^{18c)}

§ 22**Dotácie**

(1) Objednávateľ dopravných služieb môže na žiadosť dráhového podniku poskytnúť dotáciu zo svojho rozpočtu na modernizáciu dráhových vozidiel, ktorými plní zmluvu o dopravných službách vo verejnom záujme. Dotáciu možno poskytnúť len dráhovému podniku, ktorý plní zmluvu o dopravných službách vo verejnom záujme.

(2) Dráhový podnik môže dotáciu podľa odseku 1 použiť len na nákup nových dráhových vozidiel a na modernizáciu využívaných dráhových vozidiel s cieľom zvýšenia ich rýchlosti a zvýšenia kvality a komfortu dráhových vozidiel.

(3) Ak dôjde k zmene poskytovateľa dopravných služieb vo verejnom záujme, dráhové vozidlá kúpené z dotácie podľa odseku 1 je pôvodný poskytovateľ povinný bezodplatne previesť na nového poskytovateľa, s ktorým objednávateľ dopravných služieb uzavrel zmluvu o dopravných službách vo verejnom záujme.

(4) Objednávateľ dopravných služieb v celoštátnej železničnej doprave môže na žiadosť železničného podniku poskytnúť dotáciu zo svojho rozpočtu na úhradu

- a) preukázateľne neuhradených environmentálnych nákladov vyvolaných konkurenčným druhom dopravy, ktoré presahujú ekvivalentné náklady železničnej dopravy a ktoré vznikli železničnému podniku pri vykonávaní verejnej osobnej železničnej prepravy podľa zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme,
- b) nákladov vyvolaných nehodami a mimoriadnymi udalosťami,
- c) nákladov vynaložených na infraštruktúru konkurenčného druhu dopravy, ktoré presiahli ekvivalent nákladov vynaložených na železničnú dopravu.

(5) Dotáciu podľa odseku 4 možno poskytovať najdlhšie po dobu piatich rozpočtových rokov nasledujúcich po podaní prvej žiadosti. Pri poskytovaní dotácie musí byť verejne dostupná tak metodológia výpočtu nákladov, ako aj vykonané kalkulácie, musia sa preukázať špecifické neúčtované náklady, ktorými nie je zaťažená konkurenčná dopravná infraštruktúra a ktorých plateniu sa zabránilo vďaka použitiu železničnej dopravy, a musí sa zabezpečiť, aby sa pri uplatňovaní pravidiel porovnávania nákladov zaobchádzalo s podnikmi konkurenčných druhov dopravy nediskriminačným spôsobom.

(6) Dotáciu podľa odseku 4 možno použiť len na úhradu nákladov uvedených v odseku 4 v rozsahu a spôsobom uvedeným v zmluve medzi objednávateľom dopravných služieb a železničným podnikom.

(7) Na žiadosť podnikateľa v kombinovanej doprave možno poskytnúť dotáciu aj

- a) na financovanie projektu alebo časti projektu na prevádzkovanie liniek v systéme nesprevádzanej a sprevádzanej kombinovanej dopravy,
- b) na obstaranie technických prostriedkov na prevádzkovanie liniek kombinovanej dopravy ucelenými vlakmi a na zvoz a rozvoz prepravných jednotiek v systéme nesprevádzanej kombinovanej dopravy, a to na špeciálne železničné vozne kombinovanej dopravy, na prepravné jednotky a na vozidlá na prepravu kontajnerov a výmenných nadstavieb na cestné vozidlá.

(8) Dotáciu podľa odseku 7 písm. a) možno poskytnúť najviac do výšky 30 % nákladov potrebných na uskutočnenie projektu tomu, kto preukáže, že je podnikateľom v kombinovanej doprave so sídlom alebo miestom podnikania v Slovenskej republike a že má na financovanie projektu zabezpečených 70 % nákladov z vlastných alebo z iných zdrojov. Dotáciu možno poskytnúť aj na viacero projektov posudzovaných samostatne.

(9) Dotáciu podľa odseku 7 písm. b) možno poskytnúť najviac do výšky 15 % nákladov potrebných na uskutočnenie projektu tomu, kto preukáže, že je podnikateľom v kombinovanej doprave so sídlom alebo miestom podnikania v Slovenskej republike a že má na financovanie projektu zabezpečených 85 % nákladov z vlastných alebo z iných zdrojov. Dotáciu na obstaranie špeciálnych železničných vozňov pre kombinovanú dopravu možno poskytnúť len podnikateľovi v kombinovanej doprave, ktorý má licenciu alebo povolenie na prevádzkovanie dráh v železničnej sieti. Dotáciu možno jednému žiadateľovi poskytnúť len raz aj na viac projektov najmenej

- a) 330 000 eur, ak ide o špeciálne železničné vozne pre kombinovanú dopravu,
- b) 20 000 eur, ak ide o vozidlá na prepravu kontajnerov,
- c) 33 000 eur, ak ide o cestné návesy, a
- d) 100 000 eur, ak ide o výmenné nadstavby na cestné vozidlá.

(10) Maximálna výška dotácie podľa odseku 7 je limitovaná počtom žiadateľov a celkovou sumou dotácie schválenej na tento účel v zákone o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok.

(11) Žiadosť o dotáciu podľa odsekov 1, 4 a 7 musí byť písomná a podpísaná štatutárnym zástupcom. V žiadosti sa uvedú identifikačné údaje žiadateľa, dôvod, pre ktorý sa žiada dotácia, požadovaná výška dotácie a obdobie, ktoré má pokryť. K žiadosti sa priložia dokumenty preukazujúce dôvod na poskytnutie dotácie.

§ 23

Preprava nebezpečného tovaru v železničnej doprave

(1) Prepravou nebezpečného tovaru sa rozumie každá činnosť spojená s prepravou nebezpečného tovaru v železničnej doprave, vrátane činností spojených s nakládkou a vykládkou, s prechodom z jedného druhu dopravy na iný druh dopravy v kombinovanej doprave a so zastávkami vynútenými okolnosťami počas prepravy; nezahŕňa prepravu a manipuláciu s nebezpečným tovarom v areáli odosielaťa a prijímateľa nebezpečného tovaru.

(2) Nebezpečným tovarom podľa odseku 1 sú látky a výrobky, ktorých preprava železničnou dopravou je podľa Poriadku pre medzinárodnú železničnú prepravu nebezpečného tovaru (RID)¹⁹⁾ zakázaná alebo je povolená len za určených podmienok.

(3) Pravidlá prepravy nebezpečného tovaru platné pre medzinárodnú nákladnú dopravu podľa Poriadku pre medzinárodnú železničnú prepravu nebezpečného tovaru (RID) sa vzťahujú aj na

- a) vnútroštátnu nákladnú dopravu, vrátane kombinovanej dopravy v kombinácii s cestnou dopravou,
- b) prepravy s inými členskými štátmi a

- c) prepravy s tretími štátmi, ktoré sú zmluvnou stranou Poriadku pre medzinárodnú železničnú prepravu nebezpečného tovaru (RID).

(4) Regulačný orgán podľa § 36 ods. 1 môže v povolení určiť osobitné bezpečnostné požiadavky, ktoré je nevyhnutné dodržať na zníženie rizika všeobecného ohrozenia a na prevenciu nehody pri preprave nebezpečného tovaru na území Slovenskej republiky, ak ide

- a) o prepravu vozňami, ktoré patria ozbrojeným silám, alebo o prepravu pod dohľadom a priamou fyzickou ochranou ozbrojených síl,
- b) o určenie vlakovej trasy prepravy, alebo o prepravu v uzavretej oblasti alebo v osobitnej železničnej sieti,
- c) o prepravu vo vlaku verejnej osobnej dopravy,
- d) o prepravu s tretím štátom, ktorý nie je zmluvnou stranou Poriadku pre medzinárodnú železničnú prepravu nebezpečného tovaru (RID), ale je zmluvnou stranou Organizácie pre spoluprácu železníc,
- e) o tranzit cez územie Slovenskej republiky,
- f) o odosielateľa alebo príjemcu vecí, ktorého predmetom činnosti nie je nakládka alebo vykládka nebezpečného tovaru ani ostatné činnosti spojené s prepravou nebezpečného tovaru,
- g) o prepravu za výnimočných okolností spojených s konštrukciou vozňov alebo s miestnym charakterom prepravy,
- h) o prepravu so zvýšeným rizikom ohrozenia bezpečnosti ľudí a zvierat alebo znečistenia životného prostredia.

(5) Preprava nebezpečného tovaru na území Slovenskej republiky je zakázaná, ak

- a) sa majú použiť vozne registrované v treťom štáte, ktoré nie sú v súlade s požiadavkami technickej spôsobilosti alebo s technickými špecifikáciami interoperability,
- b) sa majú použiť vozne alebo cisternové vozne vyrobené pred 1. januárom 1997, ktoré neboli v súlade s technickými požiadavkami platnými v deň ich výroby, alebo nie sú náležite udržiavané,
- c) podmienky prepravy nie sú v súlade s Poriadkom pre medzinárodnú železničnú prepravu nebezpečného tovaru (RID), ani s odporúčaniami Organizácie Spojených národov pre prepravu nebezpečného tovaru a nie je zaručená požadovaná úroveň bezpečnosti prepravy,
- d) ide o prepravu látok obsahujúcich dioxíny alebo furány, alebo o prepravu rádioaktívnych látok husto obývaným územím alebo chráneným územím,
- e) preprava nie je zabezpečená bezpečnostnými poradcami pre prepravu nebezpečného tovaru s potrebným osvedčením o odbornej príprave.

(6) Regulačný orgán môže povoliť pre územie Slovenskej republiky výnimku z Poriadku pre medzinárodnú železničnú prepravu nebezpečného tovaru (RID) a z ustanovení odseku 5.

(7) Regulačný orgán je povinný informovať o rozhodnutiach podľa odseku 4 Európsku komisiu.

(8) Ak pri preprave nebezpečného tovaru nie je predpoklad ohrozenia bezpečnosti, regulačný orgán môže požiadať Európsku komisiu o schválenie týchto odchýlok platných v železničnej sieti:

- a) o prepravu malého množstva nebezpečného tovaru okrem stredne alebo vysoko rádioaktívnych látok, ak podmienky prepravy nie sú prísnejšie ako podmienky podľa pravidiel Európskeho spoločenstva o vnútrozemskej preprave nebezpečného tovaru,
- b) o miestnu prepravu na krátku vzdialenosť,
- c) o miestnu prepravu po určených vlakových trasách, ktoré tvoria súčasť vymedzeného

výrobného procesu a sú prísne kontrolované podľa určených podmienok.

(9) Po oznámení Európskej komisie o schválení odchýlky podľa odseku 8 regulačný orgán rozhodne o podmienkach uskutočnenia prepravy nebezpečného tovaru. Tieto odchýlky platia najviac šesť rokov a uplatňujú sa nediskriminačne.

(10) Regulačný orgán môže dohodnúť s regulačnými orgánmi iných štátov osobitné podmienky prepravy nebezpečného tovaru platné len medzi týmito štátmi.

TRETIA ČASŤ

CERTIFIKÁCIA RUŠŇOVODIČOV

§ 24

Základné ustanovenia

(1) Táto časť sa vzťahuje na rušňovodičov, ktorí obsluhujú rušne, iné hnacie železničné vozidlá a riadiace vozne (ďalej len „rušeň“) na železničných tratiach.

(2) Táto časť sa nevzťahuje na rušňovodičov, ktorí pôsobia

- a) na špeciálnych dráhach,
- b) na tých častiach železničných tratí, ktoré sú pre obvyklú železničnú dopravu dočasne uzavreté z dôvodu údržby, obnovy alebo modernizácie,
- c) na železničnej sieti, ktorá je funkčne oddelená od ostatného železničného systému a zabezpečuje len mestské a prímestské dopravné služby,
- d) na súkromnej infraštruktúre, ktorú jej majiteľ používa výlučne pre vlastnú nákladnú dopravu,
- e) na vlečkách a na dráhach, ktoré nie sú zaústené do železničnej trate.

(3) Táto časť sa nevzťahuje na členov vlakového personálu, ktorí nie sú rušňovodičmi.

§ 25

Rušňovodič

(1) Rušňovodičom je osoba schopná a oprávnená samostatným, zodpovedným a bezpečným spôsobom viesť vlaky, vrátane rušňov, posunovacích rušňov, pracovných vlakov, železničných vozidiel alebo vlakov na osobnú alebo nákladnú dopravu po železnici.

(2) Rušňovodič musí mať osvedčenie o odbornej spôsobilosti na vedenie rušňov a musí byť držiteľom preukazu rušňovodiča podľa § 26 a najmenej jedného platného harmonizovaného doplnkového osvedčenia podľa § 28.

(3) Rušňovodič musí mať počas výkonu práce rušňovodiča preukaz rušňovodiča a platné harmonizované doplnkové osvedčenie pri sebe a musí sa ním preukázať pri kontrole oprávnenému zamestnancovi manažéra infraštruktúry alebo železničného podniku, osobe poverenej výkonom štátneho dozoru alebo príslušníkovi Policajného zboru.

(4) Harmonizované doplnkové osvedčenie podľa § 28 nemusí mať rušňovodič, vedľa ktorého na stanovišti rušňovodiča je prítomný iný pridelený rušňovodič vo funkcii pilota, a ide

- a) o narušenie plynulosti železničnej dopravy alebo zmena dopravy si vyžiadali odklon vlakov alebo údržbu koľají podľa určenia manažéra infraštruktúry,
- b) o výnimočnú jednorazovú jazdu využívajúcu historický vlak,
- c) o výnimočnú jednorazovú jazdu nákladného vlaku použitého so súhlasom manažéra infraštruktúry,

- d) o dopravu alebo demonštračnú jazdu nového vlaku alebo rušňa,
- e) o odbornú prípravu alebo praktickú skúšku rušňovodiča.

(5) O využití rušňovodiča vo funkcii pilota rozhoduje železničný podnik, ktorý ho zamestnáva alebo ho má dočasne prideleného. Železničný podnik je povinný vopred informovať manažéra infraštruktúry o každom prípade využitia ďalšieho rušňovodiča ako pilota podľa odseku 4. Využitie možnosti podľa odseku 4 nemôže uložiť manažér infraštruktúry, ani bezpečnostný orgán.

(6) Rušňovodič vo funkcii pilota musí mať osvedčenie podľa § 28 platné pre železničnú infraštruktúru, na ktorej po dopravnej stránke zodpovedá za vedenie rušňa a na ktorej je pridelený rušňovodičovi, ktorý nepozná traťové pomery a nemá osvedčenie na túto časť železničnej infraštruktúry.

§ 26

Preukaz rušňovodiča

(1) Preukaz rušňovodiča je doklad vydaný bezpečnostným orgánom,²⁰⁾ ktorý preukazuje, že jeho držiteľ spĺňa minimálne požiadavky na vek, vzdelanie, zdravotnú spôsobilosť, psychickú spôsobilosť a získal osvedčenie o odbornej spôsobilosti podľa § 30 na vedenie rušňa. V preukaze rušňovodiča sa uvádzajú údaje podľa prílohy č. 1.

(2) Žiadosť o vydanie preukazu rušňovodiča, jeho aktualizáciu, obnovenie alebo vyhotovenie duplikátu môže podať bezpečnostnému orgánu rušňovodič, alebo zamestnávateľ v jeho mene. Prílohou žiadosti je doklad o ukončenom vzdelaní, platné osvedčenie o odbornej spôsobilosti podľa § 30 ods. 7, lekársky posudok o zdravotnej spôsobilosti a posudok o psychickej spôsobilosti.

(3) Bezpečnostný orgán podľa § 34 ods. 1 vydá preukaz bezodkladne. Ak podaná žiadosť nebola úplná a bolo potrebné vyžiadať jej doplnenie, vydá preukaz rušňovodiča najneskôr do jedného mesiaca odo dňa dodania všetkých potrebných náležitostí a podkladov.

(4) Preukaz rušňovodiča sa vydáva rušňovodičovi v jedinom origináli. Je zakázané zhotovovať jeho kópie a duplikáty; to neplatí, ak ide o duplikát vydaný bezpečnostným orgánom na základe žiadosti žiadateľa podľa odseku 2.

(5) Ak rušňovodič spĺňa predpoklady podľa tohto zákona, preukaz rušňovodiča platí 10 rokov. Preukaz rušňovodiča stráca platnosť skončením pracovného pomeru, ani zmenou zamestnávateľa. Zamestnávateľ je povinný bezodkladne informovať bezpečnostný orgán o uzavretí a o skončení pracovného pomeru s rušňovodičom, ktorý je držiteľom preukazu.

(6) Preukaz rušňovodiča vydaný v inom členskom štáte platí aj na území Slovenskej republiky. Ak to ustanovuje dvojstranná medzinárodná zmluva s tretím štátom, platia na území Slovenskej republiky aj certifikačné dokumenty vydané tretím štátom rušňovodičovi, ktorý obsluhuje rušeň na cezhraničnom úseku železničnej siete.

§ 27

Požiadavky na získanie preukazu rušňovodiča

(1) Na vydanie preukazu rušňovodiča musia uchádzači splniť tieto minimálne predpoklady:

- a) vek najmenej 20 rokov,
- b) úplné stredné odborné vzdelanie elektrotechnické, dopravné s technickým zameraním alebo strojnícke; vyučenie v odbore elektrotechnického alebo strojníckeho zamerania, ak ide o vydanie preukazu rušňovodiča pre vozidlá železničnej údržby,
- c) úspešné absolvovanie odbornej prípravy podľa prílohy č. 3, vrátane výcviku a praktickej skúšky

a získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti podľa § 30 ods. 7,

- d) preukázanie zdravotnej spôsobilosti a psychickej spôsobilosti na výkon práce lekárskeho posudkom a psychologickým posudkom,
- e) preukázať bezúhonnosť výpisom z registra trestov nie starším ako tri mesiace a čestným vyhlásením, že mu nebola v priestupkovom konaní uložená sankcia zákazu viesť rušeň.

(2) Rozsah požiadaviek na zdravotnú spôsobilosť a psychickú spôsobilosť podľa odseku 1 písm. d) je uvedený v prílohe č. 2.

§ 28

Harmonizované doplnkové osvedčenie

(1) Harmonizované doplnkové osvedčenie (ďalej len „osvedčenie“) je doklad, v ktorom sa uvádza železničná infraštruktúra, na ktorej je jeho držiteľ oprávnený viesť vlak a železničné vozidlá. V osvedčení sa uvádzajú údaje podľa prílohy č. 1.

(2) Osvedčenie vydáva železničný podnik alebo manažér infraštruktúry rušňovodičovi, ktorého zamestnáva alebo má dočasne prideleného. Originál osvedčenia patrí tomu železničnému podniku alebo manažérovi infraštruktúry, ktorý vydal osvedčenie a odovzdá ho rušňovodičovi na čas trvania pracovného pomeru.

(3) Osvedčenie platí len pre železničnú infraštruktúru a železničné vozidlá, ktoré sú v osvedčení uvedené. Osvedčenie oprávňuje na vedenie rušňov pre kategóriu A, pre kategóriu B, alebo pre obe kategórie.

(4) Kategória A zahŕňa rušne, ktoré sa používajú na posun, na pracovné vlaky a ako vozidlá železničnej údržby.

(5) Kategória B zahŕňa rušne používané na vlaky osobnej dopravy a nákladnej dopravy na železničných tratiach.

(6) Osvedčenie stráca platnosť skončením pracovného pomeru u zamestnávateľa, ktorý vydal osvedčenie, alebo skončením výkonu práce rušňovodiča bez zmeny zamestnávateľa. Zamestnávateľ je povinný pri skončení pracovného pomeru vydať rušňovodičovi osvedčenú kópiu osvedčenia a všetky písomnosti týkajúce sa jeho spôsobilosti na výkon práce. Tieto písomnosti slúžia ako doklad o odbornej príprave, získanej kvalifikácii, odborných skúsenostiach a odbornej spôsobilosti pre nového zamestnávateľa. Nový zamestnávateľ je povinný prihliadať na tieto doklady.

(7) Ak rušňovodič zmenil zamestnávateľa, nový zamestnávateľ je povinný uhradiť dovtedajšiemu zamestnávateľovi na jeho žiadosť pomernú časť nákladov, ktoré preukázateľne vynaložil na získanie osvedčenia.

§ 29

Získavanie osvedčení

(1) Každý železničný podnik a manažér infraštruktúry vytvoria ako súčasť svojho systému riadenia bezpečnosti²¹⁾ vlastné postupy vydávania osvedčení a aktualizácie vydaných osvedčení pre svojich zamestnancov, ako aj postup a pravidlá preskúmavania vlastných rozhodnutí, ktoré umožnia rušňovodičom požiadať na podnikovej úrovni o preskúmanie rozhodnutia o nevydaní osvedčenia, zamietnutí jeho aktualizácie, pozastavení platnosti alebo odňatí osvedčenia.

(2) Ak sa spor medzi zamestnancom a zamestnávateľom o postupoch podľa odseku 1 nepodarí vyriešiť na podnikovej úrovni, strany sa môžu obrátiť o pomoc na bezpečnostný orgán; možnosť obrátiť sa na súd tým nie je dotknutá.

(3) Manažér infraštruktúry a železničné podniky bezodkladne aktualizujú osvedčenie vždy, keď rušňovodič získa ďalšie povolenie týkajúce sa železničnej infraštruktúry alebo vedenia rušňov.

(4) Manažér infraštruktúry a železničný podnik sú povinní

- a) viesť evidenciu o všetkých vydaných, aktualizovaných, zmenených, doplnených, pozastavených a odňatých osvedčeniach a o osvedčeniach, ktorých platnosť uplynula alebo ktoré boli nahlásené ako stratené, ukradnuté alebo zničené, ako aj údaje o lekárskejších preventívnych prehliadkach rušňovodičov,
- b) spolupracovať s bezpečnostným orgánom na výmene informácií a umožniť mu prístup k požadovaným údajom v evidencii,
- c) poskytovať na požiadanie informácie o obsahu osvedčení v evidencii bezpečnostným orgánom a vyšetrovacím orgánom aj iných členských štátov, ktoré sú potrebné na ich činnosť.

(5) Rušňovodiči musia mať prístup k údajom evidencie podľa odseku 4 písm. a), ktoré sa ich týkajú a majú právo na vydanie opisu alebo kópie údajov.

§ 30

Odborná príprava a skúšky

(1) Odborná príprava rušňovodičov sa uskutočňuje v stredisku odbornej prípravy a končí teoretickou a praktickou skúškou. Strediskom odbornej prípravy sa na účely tohto zákona rozumie vzdelávacie zariadenie poverené podľa § 36 ods. 1 písm. l).

(2) Spôsobilosť rušňovodiča viesť rušeň sa zhodnotí pri praktickej skúške na železničnej trati. Na preskúšanie uplatňovania prevádzkových predpisov a výkonu rušňovodiča v mimoriadne zložitých situáciách možno použiť aj simulátory.

(3) Odborná príprava rušňovodičov a skúšky sa skladajú z dvoch častí. Prvá časť sa týka získania preukazu rušňovodiča a je zameraná na získanie odbornej spôsobilosti, metodiku prípravy a cieľ odborných vedomostí podľa prílohy č. 3. Druhá časť sa týka získania osvedčenia a je zameraná na osobitné odborné vedomosti o železničnej infraštruktúre a železničných vozidlách a na jazykové schopnosti podľa prílohy č. 4.

(4) Obsah odbornej prípravy rušňovodičov podľa odseku 3 sa musí doplniť o obsah jednotlivých technických špecifikácií interoperability a o kritériá navrhnuté Európskou železničnou agentúrou.

(5) Skúšky musia byť organizované tak, aby sa zabránilo konfliktu záujmov, ak skúšajúci je zamestnancom toho istého zamestnávateľa ako skúšaný.

(6) Ak kritériá výberu skúšajúcich a obsahu skúšok neurčí Európska komisia, určí ich bezpečnostný orgán, ak ide o získanie preukazu rušňovodiča a manažér infraštruktúry a železničné podniky, ak ide o získanie osvedčenia ich zamestnancov. Vedomosti skúšaných o železničnej infraštruktúre, vlakových trasách a prevádzkových pravidlách môžu hodnotiť len skúšajúci určení bezpečnostným orgánom.

(7) Po úspešnom absolvovaní odbornej prípravy rušňovodičov a vykonaní skúšok vydá stredisko odbornej prípravy rušňovodičovi do 15 dní osvedčenie o odbornej spôsobilosti.

§ 31

Nezávislé hodnotenie

(1) Manažér infraštruktúry, železničné podniky a bezpečnostný orgán sú povinní zabezpečiť stále hodnotenie všetkých činností spojených s odbornou prípravou rušňovodičov a skúškou,

s hodnotením ich schopností a s aktualizáciou preukazov rušňovodiča a osvedčení podľa systému noriem kvality a systému riadenia bezpečnosti a zabezpečiť odstraňovanie zistených nedostatkov.

(2) Manažér infraštruktúry a železničné podniky zabezpečia raz za päť rokov nezávislé hodnotenie postupov nadobúdania a hodnotenia odborných vedomostí a odbornej spôsobilosti rušňovodičov a systému vydávania preukazov rušňovodiča a osvedčení v súlade s ich systémom riadenia bezpečnosti. Na hodnotenie zabezpečia kvalifikované osoby, ktoré sa nezúčastnili na vykonávaní kontrolovaných činností.

(3) Výsledky hodnotenia podľa odseku 2 zaznamenajú a do 30 dní s nimi oboznámia bezpečnostný orgán, strediská odbornej prípravy a objednávateľov dopravných služieb. Ak je to potrebné, bezpečnostný orgán prijme opatrenia na odstránenie nedostatkov zistených nezávislým hodnotením.

§ 32

Lekárske preventívne prehliadky a overovanie odbornej spôsobilosti

(1) Rušňovodič je povinný počas platnosti preukazu rušňovodiča v intervaloch podľa prílohy č. 2 absolvovať lekárske preventívne prehliadky, ktoré sú zamerané na posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na výkon práce. Lekárske preventívne prehliadky sa vykonávajú u právnickej osoby poverenej podľa § 36 ods. 1 písm. h).

(2) Rušňovodič je povinný počas platnosti osvedčenia pravidelne sa podrobovať overovaniu odbornej spôsobilosti a ak ide o cudzinca, aj overovaniu jazykových schopností. Interval overovania určuje v súlade so svojím systémom riadenia bezpečnosti železničný podnik alebo manažér infraštruktúry, ktorý rušňovodiča zamestnáva alebo má dočasne prideleného a zabezpečuje v stredisku odbornej prípravy pri dodržaní minimálnej periodicity podľa prílohy č. 4.

(3) Lekárske preventívne prehliadky a overovania podľa odsekov 1 a 2 sa vykonávajú aj pred predĺžením platnosti preukazu rušňovodiča alebo osvedčenia a pri obnovení preukazu rušňovodiča. Na základe výsledkov lekárskeho preventívneho prehliadok a overovania odbornej spôsobilosti ten, kto vydal osvedčenie o odbornej spôsobilosti, potvrdí vydaním osvedčenia o odbornej spôsobilosti, že rušňovodič naďalej spĺňa požiadavky na výkon práce.

(4) Ak sa lekárskou preventívnou prehliadkou, mimoriadnym psychologickým vyšetrením alebo overovaním odbornej spôsobilosti podľa odsekov 1 a 2 preukáže, že rušňovodič stratil odbornú spôsobilosť, zdravotnú spôsobilosť alebo psychickú spôsobilosť na výkon práce, bezpečnostný orgán odoberie preukaz rušňovodiča.

(5) Na opätovné získanie preukazu rušňovodiča sa vzťahuje § 27. Náklady spojené s opätovným získaním preukazu rušňovodiča uhrádza rušňovodič.

§ 33

Monitorovanie rušňovodičov

(1) Manažér infraštruktúry a železničné podniky sú povinní zabezpečiť priebežnú kontrolu platnosti preukazov rušňovodičov a osvedčení tých rušňovodičov, ktorých zamestnávajú alebo ktorých majú dočasne pridelených. Ďalej sú povinní zabezpečiť, aby rušňovodiči počas služby neboli pod vplyvom látky, ktorá by mohla ovplyvniť ich koncentráciu, pozornosť alebo správanie.

(2) Na plnenie úlohy podľa odseku 1 musia vytvoriť systém monitorovania svojich rušňovodičov. Systém monitorovania musí

a) zabezpečiť pravidelnosť kontrol platnosti preukazov rušňovodiča, osvedčení a nestrannosť a preukaznosť kontrol a

b) určíť sústavu opatrení, ktoré sa musia realizovať v záujme bezpečnosti poskytovania dopravných služieb, ochrany života a zdravia rušňovodičov, ostatných členov vlakového personálu a cestujúcich, keď sa zistí okamžitá nespôsobilosť rušňovodiča na výkon práce.

(3) Ak sa monitorovaním zistí pochybnosť o spôsobilosti rušňovodiča na výkon práce alebo zistí neplatnosť preukazu alebo osvedčenia, zamestnávateľ rušňovodiča musí okamžite podniknúť nevyhnutné kroky a uplatniť niektoré z opatrení uvedených v systéme monitorovania. Rovnako sa postupuje, ak sa rušňovodič nepodrobí lekárskej preventívnej prehliadke podľa § 32 ods. 1.

(4) Ak sa rušňovodič nazdáva, že jeho zdravotný stav spochybňuje spôsobilosť na výkon práce, bezodkladne o tom upovedomí svojho zamestnávateľa. Zamestnávateľ je povinný nahradiť ho iným rušňovodičom.

(5) Ak manažér infraštruktúry alebo železničný podnik zistí alebo sa dozvie od lekára, že sa zdravotný alebo psychický stav rušňovodiča zhoršil natolko, že je spochybnená jeho zdravotná spôsobilosť na výkon práce, bezodkladne prijme nevyhnutné opatrenia, vrátane odobratia preukazu rušňovodiča, aktualizácie zoznamu rušňovodičov a nariadenia ďalších lekárskejších a psychologických vyšetrení. O každom prípade práceneschopnosti rušňovodiča dlhšej, ako tri mesiace, je zamestnávateľ povinný upovedomiť bezpečnostný orgán.

§ 34

Úlohy bezpečnostného orgánu

(1) Bezpečnostný orgán transparentným a nediskriminačným spôsobom

- a) vydáva a aktualizuje preukazy rušňovodiča a vyhotovuje duplikáty za stratené, ukradnuté alebo zničené preukazy rušňovodiča,
- b) dohliada na to, či sa rušňovodiči podrobujú lekárskejš preventívnym prehliadkam a overovaniu odbornejš spôsobilosti a či o tom zamestnávateľa vedú evidenciu,
- c) uskutočňuje kontroly dokumentov rušňovodičov vo vlakoch, najmä platnosť preukazov rušňovodiča a osvedčení; ak pritom zistí nedbalosť na pracovisku, môže na mieste overiť, či rušňovodič spĺňa požiadavku odbornejš spôsobilosti,
- d) kontroluje, či uchádzači o odbornú prípravu rušňovodiča majú spravodlivý a nediskriminačný prístup k tejto príprave a ku skúškam, ktoré sú potrebné na splnenie podmienok na vydanie preukazu rušňovodiča a osvedčenia,
- e) vedie v elektronickej forme evidenciu všetkých vydaných, aktualizovaných, zmenených, doplnených, pozastavených a odňatých preukazov rušňovodiča a preukazov rušňovodiča, ktorých platnosť uplynula alebo ktoré boli nahlásené ako stratené, ukradnuté alebo zničené,
- f) dozerá, či všetky činnosti certifikácie rušňovodičov spojené s odbornou prípravou rušňovodičov a skúškou, hodnotením schopnosti a aktualizáciou preukazov rušňovodiča a osvedčení boli predmetom monitorovania podľa systému noriem kvality a monitoruje činnosti certifikácie rušňovodičov, na ktoré sa vzťahujú systémy riadenia bezpečnosti zavedené železničnými podnikmi a manažérom infraštruktúry,
- g) kontroluje, či rušňovodiči, železničné podniky, manažér infraštruktúry, skúšajúci a strediská odbornejš prípravy vykonávajú činnosti v súlade s týmto zákonom a vykonávacími predpismi.

(2) Bezpečnostný orgán

- a) poskytuje na základe odôvodnenejš žiadosti informácie a údaje o preukazoch bezpečnostným orgánom iných členských štátov, Európskej železničnej agentúre a zamestnávateľom rušňovodičov,
- b) spolupracuje s Európskou železničnou agentúrou v záujme zabezpečenia interoperability

registrov podľa základných parametrov určených Európskou komisiou,

- c) informuje Európsku železničnú agentúru a zainteresované bezpečnostné orgány iných členských štátov o svojich rozhodnutiach pozastaviť platnosť preukazu rušňovodiča, ak zistí, že rušňovodič nespĺňa jednu alebo niekoľko požiadaviek na výkon práce, ako aj o zastavení vlaku a okamžitej výmene rušňovodiča, ak zistí, že rušňovodič je vážnym rizikom pre bezpečnosť železníc,
- d) spolupracuje s bezpečnostnými orgánmi iných členských štátov a poskytuje im informácie vo veciach certifikácie rušňovodičov.

(3) Ak bezpečnostný orgán pri svojej kontrolnej činnosti zistí, že rušňovodič nespĺňa ustanovené požiadavky, porušuje národné bezpečnostné predpisy a predpisy na výkon práce rušňovodiča, urobí niektoré z týchto opatrení:

- a) pozastaví dočasne alebo natrvalo platnosť preukazu rušňovodiča, ktorý vydal, a upovedomí o tom rušňovodiča a jeho zamestnávateľa a uvedie postup pre opätovné získanie preukazu rušňovodiča,
- b) požiada príslušný bezpečnostný orgán iného členského štátu, ktorý vydal preukaz rušňovodiča, aby vykonal ďalšie overenie alebo aby pozastavil platnosť preukazu rušňovodiča a upovedomí o tom Európsku komisiu a bezpečnostné orgány iných členských štátov,
- c) môže zakázať rušňovodičovi prístup na železničnú sieť od podania žiadosti podľa písmena b) až do rozhodnutia požiadaného príslušného bezpečnostného orgánu členského štátu; o zákaze informuje Európsku komisiu a požiadaný bezpečnostný orgán iného členského štátu,
- d) požiada zamestnávateľa, ktorý vydal rušňovodičovi osvedčenie, aby vykonal ďalšie overenie alebo aby pozastavil platnosť osvedčenia a dovtedy môže zakázať rušňovodičovi prístup na železničnú sieť; o zákaze informuje Európsku komisiu,
- e) požiadať Európsku komisiu o stanovisko, ak považuje rozhodnutie bezpečnostného orgánu iného členského štátu za nedostatočné a až do uzavretia veci Európskou komisiou môže trvať na zákaze podľa písmena c).

(4) Ak bezpečnostný orgán pri svojej kontrolnej činnosti zistí, že rušňovodič pri vedení rušňa predstavuje vážne nebezpečenstvo pre bezpečnosť železničnej dopravy, okamžite prijme nevyhnutné opatrenia, najmä vydá pokyn manažérovi infraštruktúry zastaviť vlak, zakázať rušňovodičovi ďalšie vedenie rušňa, požiadať železničný podnik o okamžitú výmenu rušňovodiča. O prijatom opatrení bezodkladne informuje manažéra infraštruktúry, železničný podnik a ak ide o rušňovodiča s preukazom rušňovodiča vydaným v inom členskom štáte aj bezpečnostný orgán tohto štátu.

ŠTVRTÁ ČASŤ VEREJNÁ SPRÁVA

§ 35 Orgány verejnej správy

Orgánmi verejnej správy vo veciach dopravy na dráhach sú:

- a) Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“),
- b) Dopravný úrad²²⁾ (ďalej len „úrad“),
- c) vyššie územné celky,
- d) obce, ktoré majú priamy alebo nepriamy rozhodujúci vplyv na dráhový podnik, ktorý poskytuje dopravné služby na mestských dráhach.

§ 36
Ministerstvo

(1) Ministerstvo

- a) určuje priority štátnej dopravnej politiky a regulácie v doprave na dráhach, ktoré sú záväzné pre všetky orgány verejnej správy v doprave, pre manažéra infraštruktúry, pre železničné podniky a pre prevádzkovateľov mestských dráh, špeciálnych dráh, lanových dráh a pre dráhové podniky,
- b) určuje po dohode s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky a s Ministerstvom školstva Slovenskej republiky vybrané skupiny cestujúcich, ktoré sú dopravcovia vo verejnej osobnej železničnej doprave vykonávanej podľa zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme povinní prepravovať za osobitné cestovné určené regulačným orgánom,
- c) je objednávatelom verejnej osobnej železničnej dopravy a uhrádza poskytovateľovi dopravných služieb vo verejnom záujme stratu podľa zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme v železničnej doprave, a to maximálne do výšky limitov výdavkov schválených na tento účel v zákone o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok,
- d) je regulačným orgánom pre prepravu nebezpečného tovaru v železničnej doprave,
- e) je vyšetrovacím orgánom, ak ide o nehody a mimoriadne udalosti v železničnej doprave,
- f) je odvolacím orgánom vo veciach, v ktorých v správnom konaní rozhoduje vyšší územný celok,
- g) poskytuje dotácie podľa § 22,
- h) poveruje právnické osoby posudzovaním zdravotnej spôsobilosti a psychickej spôsobilosti zamestnancov po splnení podmienok uvedených v osobitnom predpise,^{22a)} vedie zoznamy poverených právnických osôb a kontroluje, či proces posudzovania zdravotnej spôsobilosti a psychickej spôsobilosti vykonávajú poverené právnické osoby,
- i) vydáva osvedčenia o školení bezpečnostného poradcu pre prepravu nebezpečného tovaru,
- j) dohliada na plynulosť a úroveň bezpečnosti železničnej dopravy a na dodržiavanie národných bezpečnostných predpisov,
- k) dohliada na tvorbu grafikonu vlakovej dopravy a schvaľuje cestovný poriadok vo verejnej osobnej doprave,
- l) poveruje právnické osoby školením, vykonávaním skúšky odbornej spôsobilosti, poveruje vzdelávacie zariadenia ako strediská odbornej prípravy rušňovodičov po splnení podmienok uvedených v osobitnom predpise,^{22a)} vedie zoznam poverených stredísk odbornej prípravy a zverejňuje ich, poveruje právnické osoby skúšaním rušňovodičov a iných zamestnancov v železničnej doprave, ako aj kontroluje činnosť poverených stredísk prípravy rušňovodičov,
- m) dohliada na obsah skúšky v časti týkajúcej sa vedomostí o železničnej infraštruktúre vrátane poznania traťových pomerov a prevádzkových pravidiel a určuje kritériá hodnotenia pre skúšajúcich, ak nie sú určené orgánom Európskeho spoločenstva,
- n) udeľuje pre dopravné služby vo vnútroštátnej osobnej doprave výnimky z uplatňovania osobitného predpisu²³⁾ a informuje Európsku komisiu o udelených výnimkách,
- o) poveruje zamestnancov výkonom štátneho dozoru vo veciach dopravy na dráhach, vydáva im preukazy a vedie evidenciu vydaných preukazov,
- p) určuje tarifu cestovného pre osoby podľa osobitného predpisu,²⁴⁾
- q) notifikuje Európskej komisii cezhraničné dohody pred ich uzatvorením, ako aj zámer uzatvoriť cezhraničné dohody s členským štátom a tretím štátom.

(2) Ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom ustanoví podrobnosti

- a) o zostavovaní a o obsahu cestovného poriadku vo verejnej osobnej doprave,
- b) o náležitostiach licencie,
- c) o rozsahu vzdelávania a overovania odbornej spôsobilosti zamestnancov v doprave na dráhach a o poverovaní právnických osôb podľa odseku 1 písm. h),
- d) o náležitostiach žiadosti o dotáciu podľa § 22, metodiku výpočtu nákladov a kalkuláciu a ďalšie podrobnosti o poskytovaní dotácie.

(3) Ministerstvo po dohode s Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom podrobnosti o získavaní posudkov zdravotnej spôsobilosti a psychickej spôsobilosti zamestnancov v doprave na dráhach.

§ 37

Úrad

(1) Úrad

- a) je licenčným orgánom pre železničnú dopravu, pre dopravu na špeciálnych dráhach a pre dopravu na lanových dráhach,
- b) je bezpečnostným orgánom pre železničnú dopravu, pre dopravu na špeciálnych dráhach a dopravu na lanových dráhach,
- c) je regulačným orgánom pre reguláciu cestovného v železničnej doprave a kontroluje dodržiavanie regulácie cestovného a ukladá opatrenia na nápravu zistených nedostatkov,
- d) poveruje právnické osoby overovaním odbornej spôsobilosti zamestnancov dráhových podnikov prevádzkujúcich dopravu na lanových dráhach,
- e) dohliada na bezpečnosť železničnej dopravy, dopravy na špeciálnych dráhach a na lanových dráhach a na dodržiavanie národných bezpečnostných predpisov,
- f) ukladá pokuty podľa § 42 a 43, ak ide o porušenie povinnosti v železničnej doprave, v doprave na špeciálnych dráhach a na lanových dráhach,
- g) je oprávnený požadovať od manažérov infraštruktúry a od železničných podnikov informácie, údaje a dokumenty potrebné na plnenie svojich úloh,
- h) vykonáva štátny dozor v železničnej doprave, v doprave na špeciálnych dráhach a na lanových dráhach,
- i) ustanovuje všeobecne záväzným právnym predpisom podrobnosti o náležitostiach návrhu na určenie cestovného, o postupe pri regulácii cestovného,
- j) ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom reguláciu cestovného podľa § 9 ods. 1,
- k) dohliada na dodržiavanie práv cestujúcich v železničnej doprave podľa osobitného predpisu,¹²⁾
- l) je regulačným orgánom, ktorý rozhoduje v konaní podľa osobitného predpisu,^{24a)}

(2) Na kontrolu regulácie cestovného podľa odseku 1 písm. c) postupuje úrad podľa základných pravidiel kontrolnej činnosti.

§ 38

Vyšší územný celok

Vyšší územný celok

- a) je objednávatelom regionálnej dopravy a mestských a prímestských železničných dopravných služieb vo verejnej osobnej doprave, ktorých objednávatelom nie je ministerstvo, a uhrádza stratu podľa zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme, a to maximálne do výšky limitov výdavkov schválených na tento účel v rozpočte samosprávneho kraja na príslušný

rozpočtový rok,

- b) vyjadruje sa k tvorbe cestovného poriadku vnútroštátnej osobnej dopravy z hľadiska zabezpečenia dopravnej obslužnosti kraja, obcí, združenia obcí a mestských aglomerácií,
- c) vykonáva pôsobnosť licenčného orgánu a bezpečnostného orgánu pre mestskú dopravu,
- d) vykonáva štátny odborný dozor v mestskej doprave,
- e) ukladá pokuty podľa § 42 a 43 za porušenie povinnosti v mestskej doprave.

§ 39

Obec

(1) Obec v samosprávnej pôsobnosti

- a) je objednávatelom mestskej dopravy a uhrádza stratu podľa zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme, a to maximálne do výšky limitov výdavkov schválených na tento účel v rozpočte obce na príslušný rozpočtový rok,
- b) je regulačným orgánom pre cestovné v mestskej doprave a kontroluje dodržiavanie regulácie cestovného a ukladá opatrenia na nápravu zistených nedostatkov.

(2) Na kontrolu regulácie cestovného podľa odseku 1 písm. b) postupuje úrad podľa základných pravidiel kontrolnej činnosti.

Štátny dozor

§ 40

(1) Štátny dozor v doprave na dráhach sa vykonáva ako štátny odborný dozor a ako štátny odborný technický dozor.

(2) Výkonom štátneho odborného dozoru sa zisťuje, či

- a) prevádzkovatelia dráh, dráhové podniky, odosielatelia a príjemcovia tovaru a ostatné osoby zúčastňujúce sa na doprave na dráhach, pri nakládke a vykládke tovaru a údržbe dráhových vozidiel dodržiavajú požiadavky tohto zákona a vykonávacích predpisov a Poriadku pre medzinárodnú železničnú prepravu nebezpečného tovaru (RID) a právne záväzných aktov Európskych spoločenstiev, ktoré sa vzťahujú na dopravu na dráhach a na postavenie, práva a povinnosti dopravcov a cestujúcich,
- b) dráhové podniky dodržiavajú podmienky a plnia povinnosti podľa tohto zákona a vykonávacích predpisov, najmä či poskytujú dopravné služby na základe licencie a prepravného poriadku,
- c) manažér infraštruktúry a železničné podniky plnia úlohy v certifikácii rušňovodičov.

(3) Výkonom štátneho odborného technického dozoru sa zisťuje, či dráhové podniky používajú na poskytovanie dopravných služieb dráhové vozidlá a určené technické zariadenia spĺňajúce požiadavky technickej bezpečnosti a spôsobilé na trvalú bezpečnú prevádzku.

§ 41

(1) Ak ďalej nie je ustanovené inak, na výkon štátneho dozoru a na oprávnenia a povinnosti poverených osôb a kontrolovaných osôb vykonávajúcich činnosti, ktoré sú predmetom kontroly (ďalej len „kontrolovaná osoba“), sa vzťahujú základné pravidlá kontrolnej činnosti.²⁵⁾

(2) Štátny dozor vykonávajú zamestnanci ministerstva, úradu a vyššieho územného celku, ktorým ministerstvo podľa § 36 ods. 1 písm. o) vydalo preukaz (ďalej len „poverené osoby“). Preukaz obsahuje údaje o jeho držiteľovi a o rozsahu poverenia.

(3) Poverené osoby sa pri výkone štátneho dozoru preukazujú preukazom a služobným preukazom; písomné poverenie na vykonanie kontroly nie je potrebné. Na výkone štátneho dozoru sa nezúčastňujú ako prizvané osoby zamestnanci iných orgánov alebo právnických osôb.

(4) Poverená osoba je na účel výkonu štátneho dozoru oprávnená

- a) vstupovať na pozemky, do priestorov určených na dopravu na dráhe a do dráhových vozidiel kontrolovanej osoby,
- b) požadovať od kontrolovanej osoby predloženie dokumentácie, dokladov, evidencií, odborných posudkov a iných listín potrebných na výkon štátneho dozoru vo veciach bezpečnosti dopravy na dráhe a vysvetlenia od zamestnancov kontrolovanej osoby,
- c) nazerať do dokumentácie, dokladov a evidencií a ostatných písomností podľa písmena b), robiť si z nich výpisy a požadovať od kontrolovanej osoby bezodplatné vyhotovenie kópií,
- d) nariadiť odstránenie zistených nedostatkov a na tento účel určiť primeranú lehotu,
- e) bezplatne použiť oznamovacie a telekomunikačné zariadenia a prostriedky informačnej techniky kontrolovanej osoby a na bezplatnú prepravu vo verejnej osobnej doprave.

(5) Kontrolovaná osoba je povinná

- a) umožniť poverenej osobe výkon štátneho dozoru a poskytnúť jej súčinnosť podľa odseku 4,
- b) odstrániť v určenej lehote nedostatky nariadené poverenou osobou a ich odstránenie ohlásiť orgánu štátneho dozoru.

(6) Ak osoba vykonávajúca štátny dozor zistí porušenie povinnosti alebo iný nedostatok v činnosti kontrolovanej osoby, na mieste vypracuje protokol a s jeho obsahom oboznámi vedúceho kontrolovaného úseku. Protokol doručí kontrolovanej osobe a nariadi jej, aby v určenej lehote odstránila zistené porušenie povinnosti alebo zistený iný nedostatok.

(7) Poriadkovú pokutu²⁶⁾ možno uložiť do 1 000 eur; v blokovom konaní do 100 eur.

§ 42

Priestupky

(1) Priestupku sa dopustí ten, kto

- a) úmyselne zničí, poškodí, znečistí, neoprávnene použije alebo odstráni, odcudzí, zamení, pozmení, zakryje alebo premiestni alebo urobí nečitateľnou dráhovú dopravnú značku, návestidlo, signalizačný alebo návestný znak, informačné zariadenie pre cestujúcich, vyvesený cestovný poriadok, prepravný poriadok, výňatok z tarify alebo inú vývesku alebo piktogram dopravcu, alebo označenie stanice alebo zastávky,
- b) úmyselne zničí, poškodí, odstráni, odcudzí alebo premiestni zariadenie v dráhovom vozidle určené pre cestujúcich alebo poškodí alebo znečistí priestory pre cestujúcich v dráhovom vozidle,
- c) použije bez zjavného dôvodu záchrannú brzdu v dráhovom vozidle alebo zasiahne do elektrickej výbavy vozidla alebo jej nastavenia okrem ovládacích prvkov určených pre cestujúcich,
- d) neoprávnene vyhotoví kópiu alebo duplikát preukazu rušnovodiča,
- e) sfalšuje alebo vyhotoví napodobneninu preukazu alebo iného dokladu vydávaného licenčným orgánom, bezpečnostným orgánom, prevádzkovateľom dráhy alebo dráhovým podnikom s cieľom použiť ho ako pravý,
- f) nastupuje do pohybujúceho sa dráhového vozidla, otvára dvere pred zastavením dráhového vozidla, vystupuje z pohybujúceho sa dráhového vozidla alebo vystupuje bez pokynu vodiča

alebo iného označeného zamestnanca dráhového podniku mimo stanice alebo zastávky alebo na strane dráhy, na ktorej nie je nástupište, budova stanice alebo označenie zastávky,

- g) dáva návesti, príkazy alebo pokyny v doprave na dráhe v rozpore s predpismi o doprave na dráhe alebo koná tak, že jeho konanie možno dôvodne považovať za dávanie návěstí, príkazov alebo pokynov v doprave na dráhe,
- h) ohrozí alebo naruší plynulosť a bezpečnosť dopravy na dráhe alebo spôsobí nehodu porušením povinnosti podľa tohto zákona,
- i) ako vodič dráhového vozidla alebo obsluhy lanovej dráhy, je počas služby ovplyvnený alkoholom, inou návykovou látkou^{26a)} alebo liekom, ktorý znižuje schopnosť viesť dráhové vozidlo alebo obsluhovať lanovú dráhu, alebo ak sa odmietne podrobiť dychovej skúške alebo lekárskeho vyšetreniu na zistenie, či nie je takouto látkou ovplyvnený, hoci by také vyšetrenie nebolo spojené s nebezpečenstvom pre jeho zdravie,
- j) ako rušňovodič nemá počas služby pri sebe preukaz rušňovodiča a osvedčenie alebo vykonáva funkciu rušňovodiča bez vydaného preukazu a osvedčenia,
- k) ako vodič dráhového vozidla mestskej dráhy, špeciálnej dráhy alebo lanovej dráhy nemá pri sebe doklad o oprávnení viesť dráhové vozidlo alebo vedie dráhové vozidlo bez vydaného dokladu o oprávnení viesť dráhové vozidlo,
- l) ako vodič dráhového vozidla poruší povinnosti podľa tohto zákona tým, že nevykoná potrebné úkony pred jazdou, počas nej alebo pri nehode alebo mimoriadnej udalosti,
- m) ako vodič dráhového vozidla alebo obsluha lanovej dráhy porušením povinnosti podľa zákona ohrozí alebo naruší bezpečnosť alebo plynulosť dopravy na dráhe alebo spôsobí nehodu,
- n) ako vodič dráhového vozidla alebo obsluha lanovej dráhy pri prevádzkovaní dopravy na dráhe poruší povinnosť podľa tohto zákona iným spôsobom ako uvedeným v písmenách i) až m).

(2) Za priestupok podľa odseku 1

- a) písm. a) až h) sa uloží pokuta od 50 eur do 500 eur,
- b) písm. i) sa uloží pokuta od 100 eur do 1 000 eur a zákaz činnosti až na dva roky,
- c) písm. j) a k) sa uloží pokuta od 50 eur do 200 eur,
- d) písm. l) sa uloží pokuta od 50 eur do 500 eur a zákaz činnosti až do jedného roka,
- e) písm. m) sa uloží pokuta od 100 eur do 1 000 eur a zákaz činnosti až do troch rokov, a ak nehodu spôsobil pod vplyvom alkoholu, inej návykovej látky alebo lieku, ktorý znížil schopnosť viesť dráhové vozidlo, pokuta až do 5 000 eur a zákaz činnosti až do piatich rokov,
- f) písm. n) sa uloží pokuta od 100 eur do 500 eur.

(3) V blokovom konaní sa uloží za priestupok podľa odseku 1

- a) písm. a) až h), j) a k) pokuta od 10 eur do 60 eur,
- b) písm. i) pokuta od 20 eur do 300 eur,
- c) písm. l) pokuta od 10 eur do 60 eur,
- d) písm. m) pokuta od 20 eur do 300 eur,
- e) písm. n) pokuta od 10 eur do 60 eur.

(4) Priestupky podľa odseku 1 prejednáva bezpečnostný orgán, a ak boli spáchané v obvode železničných dráh, aj Policajný zbor.

(5) Na priestupky a ich prejednávanie sa vzťahuje všeobecný predpis o priestupkoch.²⁷⁾ Výnosy z pokút za priestupky sú príjmom štátneho rozpočtu. Výnosy z pokút za priestupky, ktoré ukladá vyšší územný celok sú príjmom rozpočtu vyššieho územného celku.

§ 43
Iné správne delikty

(1) Bezpečnostný orgán uloží pokutu do 1 000 eur železničnému podniku, ktorý neposkytol bezpečnostnému orgánu informácie a údaje potrebné

- a) na posúdenie stavu bezpečnosti dopravy [§ 15 ods. 1 písm. f)],
- b) na vydávanie, aktualizáciu a odoberanie preukazov rušňovodiča a preukazov podľa § 15 ods. 1 písm. d).

(2) Bezpečnostný orgán uloží pokutu do 1 000 eur manažérovi infraštruktúry a železničnému podniku, ktorí

- a) nevedú evidenciu o všetkých vydaných, aktualizovaných, zmenených, doplnených, pozastavených a odňatých osvedčeniach a o osvedčeniach, ktorých platnosť uplynula alebo ktoré boli nahlásené ako stratené, ukradnuté alebo zničené, alebo nezabezpečili ich vedenie inou osobou [§ 29 ods. 4 písm. a)],
- b) nevedú evidenciu o lekárskech preventívnych prehliadkach rušňovodičov [§ 29 ods. 4 písm. a)],
- c) nespolupracujú s bezpečnostným orgánom na výmene informácií a neumožnili mu prístup k požadovaným údajom v evidencii podľa písmen a) a b) [§ 29 ods. 4 písm. b)],
- d) neposkytli na požiadanie informácie o obsahu osvedčení v evidencii bezpečnostnému orgánu alebo vyšetrovaciemu orgánu iného členského štátu, ktoré sú potrebné pre jeho činnosť [§ 29 ods. 4 písm. c)],
- e) neupovedomili bezpečnostný orgán o každej práceneschopnosti rušňovodiča, ktorého zamestnávajú, ktorá bola dlhšia ako tri mesiace (§ 33 ods. 5).

(3) Bezpečnostný orgán uloží pokutu od 1 000 do 15 000 eur manažérovi infraštruktúry a železničnému podniku, ktorí

- a) nezabezpečili priebežné monitorovanie platnosti preukazov rušňovodiča a osvedčení rušňovodičov, ktorých zamestnávajú, alebo nevytvorili systém monitorovania svojich rušňovodičov (§ 33 ods. 1 a 2),
- b) nevytvorili ako súčasť svojho systému riadenia bezpečnosti vlastné postupy vydávania osvedčení a aktualizácie vydaných osvedčení pre svojich zamestnancov alebo postup a pravidlá preskúmania svojich rozhodnutí o nevydaní osvedčenia, o zamietnutí jeho aktualizácie, o pozastavení jeho platnosti alebo o jeho odňatí na podnikovej úrovni (§ 29 ods. 1),
- c) nevytvorili systém riadenia bezpečnosti, neuplatňujú ho alebo neplnia úlohy vyplývajúce z bezpečnostného osvedčenia alebo z bezpečnostného povolenia pre železničnú dopravu [§ 15 ods. 2 písm. b)],
- d) nezabezpečili, aby rušne a vlaky viedli certifikovaní rušňovodiči s preukazom rušňovodiča a s platným osvedčením (§ 28 ods. 1).

(4) Bezpečnostný orgán uloží pokutu od 500 do 5 000 eur dráhovému podniku, ktorý

- a) nezabezpečil, aby dráhové vozidlo viedli len osoby, ktoré spĺňajú predpísanú odbornú spôsobilosť, zdravotnú spôsobilosť a psychickú spôsobilosť a sú držiteľmi preukazu na vedenie dráhového vozidla [§ 15 ods. 1 písm. d)],
- b) nezabezpečil, aby chod lanovej dráhy riadili len osoby, ktoré spĺňajú odbornú spôsobilosť a zdravotnú spôsobilosť [§ 15 ods. 1 písm. d)].

(5) Bezpečnostný orgán uloží pokutu od 2 000 do 20 000 eur dráhovému podniku, ktorý

- a) používa dráhové vozidlo alebo určené technické zariadenie v technickom stave, ktorý

nezodpovedá schválenej technickej spôsobilosti [§ 15 ods. 1 písm. b)],

- b) nevyradil z prevádzky dráhové vozidlo, ktoré ohrozuje bezpečnosť dopravy alebo ktoré nad únosnú mieru ohrozuje zdravie ľudí alebo zvierat alebo znečisťuje životné prostredie [§ 15 ods. 1 písm. c)].

(6) Regulačný orgán uloží pokutu od 1 500 do 20 000 eur dráhovému podniku za porušenie regulácie cestovného podľa § 9.

(7) Licenčný orgán uloží pokutu do 1 000 eur dráhovému podniku, ktorý

- a) neposkytol licenčnému orgánu informácie a údaje potrebné na preskúmanie existencie podmienok, za ktorých bola udelená licencia a na konania podľa tohto zákona [§ 15 ods. 1 písm. j)],
- b) nepredložil licenčnému orgánu do 30. júna doklady preukazujúce trvanie finančnej spôsobilosti alebo trvanie poistenia [§ 15 ods. 2 písm. c)].

(8) Licenčný orgán uloží pokutu od 500 do 5 000 eur dráhovému podniku, ktorý

- a) neoznačil dráhové vozidlá mestskej dopravy číslom linky a spoja, informáciou o konečnej stanici alebo zastávke [§ 16 ods. 1 písm. c)],
- b) neoznačil zamestnancov, ktorí sú v preprave oprávnení dávať pokyny cestujúcim a kontrolovať prepravné doklady [§ 16 ods. 1 písm. h)],
- c) neoznačil zamestnancov a iné osoby oprávnené pohybovať sa v obvode dráhy, dávať pokyny vlakovému personálu a vodičom dráhových vozidiel a organizovať vykládku a nakládku tovaru [§ 16 ods. 1 písm. i)].

(9) Licenčný orgán uloží pokutu od 2 000 do 20 000 eur dráhovému podniku, ktorý

- a) poskytuje dopravné služby bez platnej licencie alebo v rozpore s ňou [(§ 15 ods. 1 písm. a)],
- b) jednotlivé činnosti pri poskytovaní dopravných služieb nevykonávajú zamestnanci, ktorí spĺňajú požiadavky odbornej spôsobilosti, zdravotnej spôsobilosti a psychickej spôsobilosti [(§ 15 ods. 1 písm. e)],
- c) nezabezpečil náhradnú dopravu cestujúcich pri obmedzení alebo zastavení dopravných služieb [§ 16 ods. 1 písm. b)],
- d) prestal bez vážneho dôvodu poskytovať dopravné služby, na ktoré má licenciu, alebo nezačal poskytovať dopravné služby v lehote uvedenej v licencii (§ 13 ods. 5).

(10) Licenčný orgán uloží pokutu do 1 000 eur dráhovému podniku, ktorý

- a) odmietol bez zákonného dôvodu alebo v rozpore s prepravným poriadkom prepravu cestujúceho podľa zmluvy o preprave a cestovného poriadku (§ 17),
- b) neposkytuje cestujúcim orientáciu a informačné a doplnkové služby potrebné na bezpečné uskutočnenie prepravy [§ 16 ods. 1 písm. d) a e)],
- c) nedodríava práva cestujúcich podľa osobitného predpisu,¹²⁾
- d) neskontroloval pred odchodom vlaku z pohraničnej stanice na území Slovenskej republiky, ktorý prechádza cez vonkajšiu hranicu,^{11e)} či cestujúci sú držiteľmi cestovných dokladov požadovaných na vstup do prijímacieho štátu.

(11) Licenčný orgán uloží pokutu od 500 eur do 5 000 eur dráhovému podniku, ktorý

- a) nezaviedol alebo bez vážnych dôvodov neprevádzkuje informačný systém pre cestujúcich alebo systém rezervácie a kúpy prepravných dokladov [§ 16 ods. 1 písm. g)],
- b) neutvára podmienky na zvyšovanie komfortu cestujúcich a uľahčenie pohybu a cestovania

vybranej skupiny cestujúcich, cestujúcich s detským kočíkom a prepravu psov so špeciálnym výcvikom [§ 16 ods. 1 písm. d) až f)].

(12) Bezpečnostný orgán uloží pokutu od 2 000 eur do 20 000 eur

- a) manažérovi infraštruktúry, železničnému podniku, odosielateľovi nebezpečného tovaru alebo osobe zúčastnenej na nakládke a vykládke nebezpečného tovaru, ktorá nedodržala podmienky prepravy nebezpečného tovaru podľa medzinárodnej zmluvy alebo tohto zákona alebo podmienky určené rozhodnutím regulačného orgánu alebo ktorá uskutočnila prepravu nebezpečného tovaru, ktorú zakázal regulačný orgán (§ 23 ods. 4 a 5),
- b) prevádzkovateľovi dráhy, dráhovému podniku alebo inej osobe zúčastnenej na doprave na dráhe za porušenie bezpečnostných predpisov upravujúcich dopravu na dráhe.

(13) Bezpečnostný orgán uloží pokutu od 100 eur do 1 000 eur železničnému podniku, ktorý

- a) nezostavil plán radenia vlakov a bezodkladne o ňom neinformoval manažéra infraštruktúry podľa § 15 ods. 2 písm. d),
- b) nezabezpečil, aby jeho zamestnanci rešpektovali pokyny označených zamestnancov manažéra infraštruktúry zodpovedných za organizáciu dopravy na dráhe podľa § 15 ods. 2 písm. e).

(14) Konanie o uloženie pokuty podľa odsekov 1 až 13 možno začať do šiestich mesiacov odo dňa, keď sa správny orgán o porušení povinnosti dozvedel, najneskôr do troch rokov odo dňa, keď k porušeniu povinnosti došlo. Ak porušenie povinnosti trvalo po určitý čas, trojročná lehota podľa tohto odseku začne plynúť dňom nasledujúcim po skončení porušovania povinnosti.

(15) Správny orgán pri ukladaní pokuty prihliadne na následky porušenia povinnosti, na dĺžku porušovania povinnosti, na rýchlosť a ochotu nápravy a odstránenia prípadných následkov porušenia povinnosti.

(16) Výnos pokút uložených štátnym orgánom je príjmom štátneho rozpočtu, výnos pokút uložených vyšším územným celkom je príjmom jeho rozpočtu a výnos pokút uložených obcou je príjmom rozpočtu obce.

PIATA ČASŤ ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 44 Spoločné ustanovenia

(1) Na konania podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní okrem

- a) dočasného obmedzovania a zastavovania poskytovania dopravných služieb podľa § 18 ods. 2 a 3,
- b) postupov vydávania, aktualizácie a odnímania osvedčení manažérom infraštruktúry a železničnými podnikmi, a iných postupov a rozhodnutí na podnikovej úrovni,
- c) schvaľovania cestovného poriadku a jeho zmien,

(2) Proti rozhodnutiam úradu možno podať rozklad. O rozklade rozhoduje predseda úradu na návrh ním zriadenej osobitnej komisie.

(3) Na uznávanie odbornej kvalifikácie rušňovodiča získanej v inom členskom štáte sa použije všeobecný predpis o uznávaní odborných kvalifikácií.²⁸⁾

(4) Na železničnú prepravu nebezpečného tovaru medzi zmluvnými štátmi Dohody o medzinárodnej železničnej preprave tovaru SMGS sa použije príloha 2 tejto dohody. Takáto preprava nebezpečného tovaru na územie Slovenskej republiky musí spĺňať aj podmienky tohto

zákona. Použitie prílohy 2 Dohody o medzinárodnej železničnej preprave tovaru SMGS musí dopravca vopred ohlásiť regulačnému orgánu ak regulačný orgán nerozhodne inak.

§ 45

Týmto zákonom sa preberajú právne záväzné akty Európskej únie uvedené v prílohe č. 5.

§ 46

Prechodné ustanovenia

(1) Licencie na prevádzkovanie dopravy na dráhach vydané do 31. decembra 2009 platia na čas, na ktorý boli vydané alebo do ich zrušenia v konaniach podľa tohto zákona.

(2) Osvedčenia o odbornej príprave bezpečnostných poradcov pre prepravu nebezpečného tovaru železničnou dopravou vydané do 31. decembra 2009 zostávajú v platnosti až do uplynutia času, na ktorý boli vydané.

(3) Odchýlky od medzinárodných pravidiel prepravy nebezpečného tovaru železničnou dopravou, ktoré ministerstvo povolilo pred 30. júnom 2009 pre vnútroštátnu prepravu nebezpečného tovaru v železničnej sieti a notifikovalo Európskej komisii, platia do 31. decembra 2010.

(4) Ak regulačný orgán neurčí inak, na prepravu nebezpečného tovaru železničnou dopravou v železničnej sieti možno používať vozne a cisternové vozne s rozchodom 1 520/1 524 mm vyrobené pred 1. júlom 2005, ak zodpovedajú technickým požiadavkám podľa prílohy II Dohody o medzinárodnej železničnej preprave tovaru SMGS alebo požiadavkám technickej spôsobilosti podľa predpisov platných do 30. júna 2005 a sú udržiavané na požadovanej bezpečnostnej úrovni.

(5) Regulačný orgán môže povoliť na prepravu nebezpečného tovaru železničnou dopravou v železničnej sieti používanie vozňov a cisternových vozňov, ktoré boli vyrobené pred 1. januárom 1997, ak zodpovedajú požiadavkám technickej spôsobilosti podľa predpisov platných do 31. decembra 1996 a sú udržiavané na požadovanej bezpečnostnej úrovni.

(6) Vozne a cisternové vozne vyrobené do 1. januára 1997 možno používať len na vnútroštátnu nákladnú dopravu, alebo na cezhraničnú dopravu na Ukrajinu a do Ruskej federácie, ak sú v súlade s prílohou II Dohody o medzinárodnej železničnej preprave tovaru SMGS.

(7) Obmedzenia prepravy látok obsahujúcich dioxíny a furány v sieti vydané pred 31. decembrom 1996 zostávajú v platnosti.

(8) Bezpečnostný orgán začne viesť zoznam preukazov rušňovodičov podľa § 34 ods. 1 písm. e) do dvoch rokov odo dňa, keď Európska komisia zverejní jeho základné parametre.

(9) Preukazy rušňovodičov a osvedčenia podľa tohto zákona sa začnú vydávať rušňovodičom, ktorí obsluhujú cezhraničné spoje, kobotážnu dopravu alebo dopravné služby nákladnej dopravy v inom členskom štáte alebo ktorí pracujú najmenej v dvoch členských štátoch, odo dňa zverejnenia základných parametrov podľa odseku 8. Dovtedy a ešte ďalších sedem rokov od tohto dňa môžu rušňovodiči vykonávať prácu na základe oprávnení podľa doterajších predpisov.

(10) Lekárske preventívne prehliadky podľa § 32 sa vzťahujú odo dňa zavedenia zoznamu podľa odseku 8 na všetkých rušňovodičov, vrátane tých, ktorým ešte nebol vydaný preukaz rušňovodiča a osvedčenie podľa tohto zákona. Bezpečnostný orgán, manažér infraštruktúry a železničné podniky zabezpečia postupné zavedenie lekárskeho preventívneho prehliadok pre všetkých rušňovodičov, ktorým ešte neboli vydané preukazy rušňovodiča a osvedčenia.

(11) Po uplynutí dvoch rokov odo dňa zavedenia zoznamu podľa odseku 8 sa rušňovodičom môžu vydávať preukazy rušňovodiča a osvedčenia už len podľa tohto zákona, aby do siedmich

rokov odo dňa zavedenia zoznamu podľa odseku 8 boli všetci rušňovodiči držiteľmi preukazov rušňovodiča a osvedčení podľa tohto zákona.

(12) Účastníci kurzu odbornej prípravy rušňovodičov, ktorí začali prípravu pred dňom zavedenia zoznamu preukazov rušňovodičov podľa odseku 8, budú certifikovaní podľa doterajších predpisov.

(13) V rokoch 2010 až 2015 je objednávatelom dopravných služieb v celoštátnej doprave a regionálnej doprave ministerstvo.

(14) Regulované cestovné v železničnej doprave určuje regulačný orgán podľa § 9 od 1. januára 2011; dovedy postupuje pri regulácii cien cestovného z plnenia záväzkov zo zmlúv o dopravných službách vo verejnom záujme podľa cenových predpisov vo vnútroštátnej železničnej doprave v znení platnom k 1. januáru 2010.

§ 46a

Prechodné ustanovenie k úprave účinnej od 1. januára 2014

Ak žiadateľ o licenciu podáva žiadosť v termíne od 1. januára 2014 do 31. januára 2014, považuje sa povinnosť podľa § 11 ods. 7 za splnenú, aj ak je účtovná závierka priložená k žiadosti o licenciu.

§ 46b

Prechodné ustanovenie k úprave účinnej od 1. decembra 2015

Konania o priestupkoch a iných správnych deliktoch začaté a neukončené do 30. novembra 2015 sa dokončia podľa právnych predpisov účinných do 30. novembra 2015.

§ 46c

Prechodné ustanovenie k úprave účinnej od 1. januára 2016

Preukazy rušňovodičov vydané podľa právnych predpisov účinných do 31. decembra 2015 sa považujú za preukazy vydané podľa tohto zákona.

§ 46d

Prechodné ustanovenie k úprave účinnej od 1. júla 2016

V konaní začatom pred 1. júlom 2016, ktoré nebolo právoplatne skončené, sa postupuje podľa predpisov účinných do 30. júna 2016.

§ 46e

Prechodné ustanovenie k úprave účinnej od 1. januára 2017

(1) Preukazy rušňovodičov vydané podľa právnych predpisov účinných do 31. decembra 2016 sa považujú za preukazy vydané podľa tohto zákona.

(2) Konania regulačného orgánu podľa § 37 ods. 1 písm. l) začaté a právoplatne neukončené do 31. decembra 2016 sa dokončia podľa predpisu účinného od 1. januára 2017.

§ 47
Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januára 2010.

Ivan Gašparovič v. r.

Pavol Paška v. r.

Robert Fico v. r.

Príloha č. 1
k zákonu č. 514/2009 Z. z.

VZOR PREUKAZU RUŠŇOVODIČA A OSVEDČENIA

1. CHARAKTERISTIKA PREUKAZU RUŠŇOVODIČA:

Vonkajší vzhľad preukazu rušňovodiča musí byť v súlade s technickými normami ISO 7810 a 7816-1.

Preukaz musí byť vyrobený z polykarbónu.

Metódy overovania, či charakteristiky preukazov rušňovodiča spĺňajú medzinárodné normy, musia byť v súlade s technickou normou ISO 10373.

2. NÁLEŽITOSTI PREUKAZU:

Predná strana preukazu obsahuje

- a) slová „PREUKAZ RUŠŇOVODIČA“ vytlačené veľkým písmom v štátnom jazyku,
- b) slová „SLOVENSKÁ REPUBLIKA“,
- c) štátny znak Slovenskej republiky vytlačený v súlade s kódom štátu podľa technickej normy ISO 3166 ako negatív v modrom obdĺžniku obklopený žltými hviezdami,
- d) konkrétne údaje číslované takto:
 1. priezvisko držiteľa preukazu rušňovodiča,
 2. meno (mená) držiteľa preukazu rušňovodiča,
 3. dátum a miesto narodenia držiteľa preukazu rušňovodiča,
 4. dátum vydania preukazu, dátum uplynutia platnosti preukazu rušňovodiča, názov vydávajúceho orgánu a referenčné číslo pridelené zamestnancovi jeho zamestnávateľom (nepovinný údaj),
 5. číslo preukazu rušňovodiča, ktoré umožňuje prístup k údajom zoznamu preukazov vedeného bezpečnostným orgánom,
 6. fotografiu držiteľa preukazu rušňovodiča,
 7. podpis držiteľa preukazu rušňovodiča,
 8. miesto trvalého pobytu alebo poštová adresa držiteľa preukazu rušňovodiča (nepovinný údaj),
- e) slová „vzor Európskych spoločenstiev“ v štátnom jazyku a slová „preukaz rušňovodiča“ v ostatných jazykoch Spoločenstva vytlačené žltou farbou na pozadí preukazu rušňovodiča,
- f) referenčné farby: modrá: Pantone Reflex blue; žltá: Pantone yellow,
- g) dodatočné informácie alebo zdravotné obmedzenia použitia, ktoré uložil vo forme kódu bezpečnostný orgán podľa prílohy č. 2; kódy určuje Európska komisia.

3. OSVEDČENIE

Osvedčenie podľa § 28 obsahuje

- a) priezvisko držiteľa,
- b) meno (mená) držiteľa,
- c) dátum a miesto narodenia držiteľa,
- d) dátum vydania osvedčenia, dátum uplynutia platnosti osvedčenia, obchodné meno vydávajúceho podniku, referenčné číslo pridelené zamestnancovi jeho zamestnávateľom (nepovinný údaj),
- e) číslo osvedčenia, ktoré umožňuje prístup k údajom zoznamu osvedčení vedeného bezpečnostným orgánom,

- f) fotografia držiteľa,
- g) podpis držiteľa,
- h) miesto trvalého pobytu alebo poštová adresa držiteľa (nepovinný údaj),
- i) názov a adresa manažéra infraštruktúry alebo železničného podniku, pre ktorý je rušňovodič oprávnený viesť rušne a vlaky,
- j) kategória, v ktorej je rušňovodič oprávnený viesť rušne a typ alebo typy železničných vozidiel, ktoré je držiteľ oprávnený obsluhovať,
- k) železničnú infraštruktúru, na ktorej je rušňovodič oprávnený viesť vlaky,
- l) dodatočné informácie alebo obmedzenia,
- m) jazykové schopnosti držiteľa.

4. MINIMÁLNE ÚDAJE ZOZNAMU PREUKAZOV RUŠŇOVODIČA A OSVEDČENÍ:

- a) údaje týkajúce sa preukazu rušňovodiča – všetky údaje uvedené v preukaze rušňovodiča a údaje o vzdelaní, odbornej spôsobilosti viesť rušeň, zdravotnej spôsobilosti rušňovodiča,
- b) údaje týkajúce sa osvedčenia – všetky údaje uvedené v osvedčení a platné osvedčenie o odbornej spôsobilosti.

Príloha č. 2
k zákonu č. 514/2009 Z. z.

ZDRAVOTNÉ POŽIADAVKY

1. VŠEOBECNÉ POŽIADAVKY

- 1.1 Rušňovodič nesmie mať nijaké zdravotné ťažkosti, užívať lieky, drogy alebo iné látky, ktoré môžu spôsobiť náhlu stratu vedomia, zníženie pozornosti alebo koncentrácie, náhlu práceneschopnosť, stratu rovnováhy alebo koordinácie alebo rozsiahle obmedzenie mobility.
- 1.2 Zrak – musia sa dodržiavať tieto podmienky:
- hodnota korigovanej alebo nekorigovanej zrakovej ostrosti: 1,0, ale najmenej 0,5 pre horšie oko,
 - najvyššie korekčné šošovky: hypermetropia + 5/myopia – 8; lekár povolí odchýlku len vo výnimočných prípadoch a na základe stanoviska oftalmológa,
 - videnie do blízka a na strednú vzdialenosť: dostatočné buď s korekciou, alebo bez nej,
 - kontaktné šošovky a okuliare sú povolené len za podmienky pravidelných kontrol u odborníka,
 - normálne farebné videnie: použitie uznávaného testu, ako napríklad testu podľa Išiharu,
 - zorné pole: úplné,
 - zrak oboch očí: efektívny,
 - binokulárne videnie: efektívne,
 - rozlišovanie farebných signálov: test sa zakladá na rozlišovaní jednotlivých farieb a nie na rozlišovaní relatívnych rozdielov,
 - citlivosť na kontrasty: dobrá,
 - žiadne zhoršujúce sa očné ochorenie,
 - implantáty šošoviek, keratómie a keratektómie sú povolené len ak sú sledované každoročne alebo v inom intervale určenom lekárom,
 - schopnosť zniesť oslnenie,
 - farebné kontaktné šošovky alebo fotochromatické šošovky nie sú povolené; šošovky s UV filtrom sú povolené.

1.3 Sluchové a rečové požiadavky:

Dostatočný sluch potvrdený audiogramom, t. j., dostatočne dobrý sluch, ktorý umožňuje uskutočniť telefónny rozhovor a počuť varovné signály a rádiovú komunikáciu.

Odporúčajúce hodnoty – sluchové postihnutie nesmie prevyšovať 40 dB pri 500 a 1 000 Hz a 45 dB pri 2 000 Hz pre ucho, ktoré má horšiu vodivosť zvuku, žiadne anomálie vestibulárneho systému ani chronické rečové postihnutie vzhľadom na potrebu výmeny správ nahlas a zrozumiteľne; vo výnimočných prípadoch je dovolené používať sluchové pomôcky.

- 1.4 Tehotenstvo je dôvodom dočasného vylúčenia z výkonu práce rušňovodiča, ak sa zle znáša, alebo ak ide o patologický stav. Ustanovenia Zákonníka práce o ochrane tehotných žien sa pritom musia dodržiavať.

2. MINIMÁLNY OBSAH LEKÁRSKYCH PREVENTÍVNYCH PREHLIADOK PRED PRIJATÍM DO ZAMESTNANIA

2.1 Lekárske vyšetrenia

- všeobecné lekárske vyšetrenie,
- vyšetrenie funkcií zmyslového vnímania (zrak, sluch, vnímanie farieb),
- krvné a močové testy zamerané o. i. na diabetes mellitus v rozsahu, v ktorom je to potrebné na zhodnotenie telesnej spôsobilosti uchádzača,
- elektrokardiogram v stave pokoja,
- testy zamerané na psychotropné látky, ako napríklad na nepovolené drogy alebo psychotropné látky a na nadmerné požívanie alkoholu, ktoré spochybňuje spôsobilosť na výkon povolania rušňovodiča,
- z kognitívneho hľadiska: vyšetrenie pozornosti a koncentrácie, skúška pamäti, vnímania

- a vyjadrovania,
- ústna komunikácia,
- zo psychosomatického hľadiska: skúška rýchlosti reakcie a koordinácie rúk.

2.2 Pracovné psychologické vyšetrenie pri výbere a riadení zamestnancov. Pri určovaní obsahu psychologického hodnotenia musí vyšetrenie zhodnotiť, či uchádzač o pracovné miesto rušnovodiča netrpí dokázanou pracovnou psychickou poruchou, najmä v oblasti operačnej spôsobilosti alebo akéhokoľvek relevantného faktora osobnosti, ktoré by mohli predstavovať prekážku pre bezpečný výkon povinností.

3. LEKÁRSKE PREVENTÍVNE PREHLIADKY PO PRIJATÍ DO ZAMESTNANIA

3.1 Frekvencia

Lekárske preventívne prehliadky na posúdenie zdravotného stavu sa vykonávajú najmenej raz za tri roky až do veku 55 rokov, potom každoročne. Ak to však vyžaduje zdravotný stav zamestnanca, lekár musí zvýšiť túto frekvenciu.

Okrem lekárskeho preventívneho prehliadok sa primerané lekárske vyšetrenia vykonávajú aj vtedy, keď vznikne dôvod pochybovať o tom, že držiteľ preukazu rušnovodiča a osvedčenia spĺňa všeobecné požiadavky podľa bodu 1.

Zdravotná spôsobilosť sa posudzuje aj po každom pracovnom úraze alebo akejkoľvek dĺžke trvania pracovnej neschopnosti v dôsledku nehody alebo mimoriadnej udalosti, ktorej účastníkmi boli ľudia. Posudzujúci lekár zamestnávajúceho podniku môže rozhodnúť o vykonaní mimoriadneho lekárskeho vyšetrenia, najmä po práceneschopnosti dlhšej ako 30 dní. Zamestnávateľ musí požiadať lekára, aby posúdil zdravotnú spôsobilosť rušnovodiča, ak ho musel stiahnuť z výkonu práce z bezpečnostných dôvodov.

3.2 Minimálny obsah lekárskeho vyšetrenia

Ak sa uskutočnila pred prijatím do zamestnania vstupná lekárska preventívna prehliadka, vyšetrenie musí obsahovať aspoň všeobecné lekárske vyšetrenie, vyšetrenie funkcií zmyslového vnímania, krvné a močové testy zamerané o. i. na diabetes mellitus a ostatné ochorenia, ako je uvedené v klinických vyšetreniach a testy zamerané na drogy, ak je to klinicky indikované. Ak ide o rušnovodiča vo veku nad 40 rokov, vyžaduje sa elektrokardiogram v stave pokoja.

Príloha č. 3
k zákonu č. 514/ 2009 Z. z.

ODBORNÁ PRÍPRAVA NA ZÍSKANIE PREUKAZU RUŠŇOVODIČA

1. METODIKA ODBORNEJ PRÍPRAVY

Musí existovať rovnováha medzi teoretickou odbornou prípravou v učebni s použitím názorných pomôcok a praktickou skúškou na pracovisku rušňovodiča, vedením rušňa pod dohľadom a bez dohľadu na železničnej trati uzavretej na účely praktickej skúšky.

Odborná príprava s použitím počítača je prípustná na individuálne štúdium prevádzkových predpisov, návestenia a podobne.

Používanie simulátorov nie je povinné. Môže sa však využívať na účinnú odbornú prípravu rušňovodičov. Užitočné sú najmä na odbornú prípravu v mimoriadnych pracovných podmienkach alebo pri pravidlách, ktoré sa len zriedka uplatňujú. Ich výhodou je schopnosť poskytnúť kapacitu na učenie sa v praxi v situáciách, v ktorých nie je možné v skutočnosti vykonávať odbornú prípravu. V zásade by sa mali používať simulátory najnovšej generácie.

V súvislosti s nadobudnutím vedomostí o železničnej trati treba uprednostniť prístup, pri ktorom rušňovodič ako pilot sprevádza iného rušňovodiča počas primeraného počtu ciest na tejto vlakovej trase cez deň aj v noci. Okrem iných metód sa ako alternatívna metóda odbornej prípravy môžu používať video nahrávky vlakovej trasy z pohľadu kabíny rušňovodiča.

2. VŠEOBECNÉ ODBORNÉ ZNALOSTI A POŽIADAVKY NA ZÍSKANIE PREUKAZU RUŠŇOVODIČA

Cieľom všeobecnej odbornej prípravy je sprostredkovať všeobecnú spôsobilosť vzhľadom na všetky aspekty relevantné pre výkon povolania rušňovodiča. Všeobecná odborná príprava je zameraná na základné poznatky a zásady, ktoré sa uplatňujú nezávisle od druhu a povahy železničných vozidiel alebo železničnej infraštruktúry, a jej rozsah je uvedený v bodoch 1 až 7. Možno ju organizovať bez praktických cvičení.

Spôsobilosť vzhľadom na osobitné druhy železničných vozidiel alebo bezpečnostné a prevádzkové predpisy a techniky pri konkrétnej železničnej infraštruktúre nie je súčasťou všeobecnej spôsobilosti. Odborná príprava zameraná na zabezpečenie špecifickej spôsobilosti vzhľadom na železničné vozidlá alebo železničnú infraštruktúru súvisí s osvedčením rušňovodiča a ustanovuje sa v prílohe č. 4 časti I a II.

Charakter spôsobilosti, ktorú má účastník odbornej prípravy nadobudnúť, je uvedený v tejto tabuľke:

Charakter spôsobilosti	Opis
poznať, opísať	znamená nadobudnutie poznatkov (údaje, fakty) potrebných na pochopenie súvislostí
pochopiť/chápať, rozpoznať	znamená rozpoznanie a osvojenie si súvislostí, výkon úloh a riešenie problémov vo vymedzenom rámci

1. Činnosť rušňovodiča, pracovné prostredie, úloha a zodpovednosť rušňovodiča počas železničnej prevádzky, profesionálne a osobnostné požiadavky vyplývajúce z povinností rušňovodiča:

- a) poznať všeobecné predpisy a pravidlá týkajúce sa prevádzky a bezpečnosti železničnej dopravy (najmä požiadavky a postupy týkajúce sa certifikácie rušňovodičov, nebezpečného tovaru, ochrany životného prostredia, protipožiarnej ochrany),
- b) pochopiť špecifické požiadavky a profesionálne a osobnostné požiadavky (najmä prevažne

- samostatná práca, práca na zmeny v 24-hodinovom cykle, osobná ochrana a bezpečnosť, čítanie a aktualizácia dokumentov),
- c) pochopiť, aké správanie je zlučiteľné so zodpovednosťou v oblasti bezpečnosti (najmä lieky, alkohol, drogy a iné psychoaktívne látky, choroby, stres, únava),
 - d) rozpoznať referenčné a prevádzkové dokumenty (najmä zbierku predpisov rušňovodiča, tabuľky traťových pomerov, príručka rušňovodiča),
 - e) rozpoznať oblasti zodpovednosti a funkcie zúčastnených osôb,
 - f) pochopiť význam precíznosti pri vykonávaní povinností a pri dodržiavaní pracovných postupov,
 - g) pochopiť aspekty bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (najmä pravidlá správania na trati a v jej blízkosti, pravidlá bezpečného nastupovania do rušňa a vystupovania z neho, ergonómia, bezpečnostné predpisy zamestnancov, osobné ochranné prostriedky),
 - h) poznať behaviorálne schopnosti a zásady (najmä zvládanie stresu, extrémnych situácií),
 - i) poznať zásady ochrany životného prostredia (najmä udržateľný spôsob jazdy).
2. Pre železničné technológie vrátane bezpečnostných zásad, ktoré tvoria základ prevádzkových predpisov, je potrebné
- a) poznať zásady, predpisy a ustanovenia týkajúce sa bezpečnosti železničnej prevádzky,
 - b) rozpoznať oblasti zodpovednosti a funkcie zúčastnených osôb.
3. Základnými zásadami železničnej infraštruktúry je poznať
- a) systémové a štrukturálne zásady a parametre,
 - b) všeobecné charakteristiky tratí, železničných staníc, zriaďovacích staníc,
 - c) železničné stavby (najmä mosty, tunely, výhybky),
 - d) prevádzkové režimy (najmä jednokoľajová/dvojkoľajová železničná prevádzka),
 - e) návestné systémy a systémy vlakového zabezpečovača,
 - f) bezpečnostné zariadenia (najmä detektory horúcobežnosti nápravových ložísk, detektory dymu v tuneli),
 - g) trakčné napájanie (trolejové vedenie, koľajnicové vedenie).
4. Základnými zásadami dorozumievania v prevádzke sú:
- a) poznať význam dorozumievania a prostriedky a postupy dorozumievania,
 - b) rozpoznať osoby, s ktorými sa rušňovodič musí dorozumievať, a ich úlohu a zodpovednosť (najmä zamestnanci manažéra infraštruktúry, pracovné povinnosti iných členov vlakového personálu),
 - c) rozpoznať situácie alebo dôvody, ktoré si vyžadujú dorozumievanie,
 - d) pochopiť metódy dorozumievania.
5. Pre vlaky, ich zostavu a technické požiadavky na rušne, osobné vozne a nákladné vozne a iné železničné vozidlá je potrebné
- a) poznať všeobecné druhy trakcie (najmä elektrická, dieselová, parná),
 - b) opísať konštrukciu železničného vozidla (najmä podvozky, skriňa vozidla, stanovište rušňovodiča, ochranné systémy),
 - c) poznať obsah a systémy označovania,
 - d) poznať dokumentáciu o zložení vlakov,
 - e) pochopiť brzdomý systém a výpočet jeho výkonu,
 - f) rozpoznať rýchlosť vlaku,
 - g) rozpoznať maximálne zaťaženie spriahadla a sily v ňom,
 - h) poznať funkcie a účel systému riadenia vlaku.

6. Pre riziká spojené so železničnou prevádzkou je vo všeobecnosti potrebné
- a) chápať zásady, ktorými sa riadi bezpečnosť železničnej dopravy,
 - b) poznať riziká spojené so železničnou prevádzkou a rôzne spôsoby ich znižovania,
 - c) poznať mimoriadne udalosti súvisiace s bezpečnosťou a pochopiť, aké správanie alebo reakcia je žiaduca,
 - d) poznať postupy, ktoré sa uplatňujú pri nehodách, ktorých účastníkmi sú osoby (najmä evakuácia).
7. Základnými zásadami fyziky sú:
- a) pochopiť, aké sily pôsobia na koleso,
 - b) rozpoznať faktory, ktoré ovplyvňujú zrýchlenie a brzdný účinok (najmä poveternostné podmienky, brzdové zariadenie, znížená miera adhézie, pieskovanie),
 - c) chápať zásady elektrickej energie (najmä obvody, meranie napätia).

Príloha č. 4
k zákonu č. 514/2009 Z. z.

ODBORNÁ PRÍPRAVA NA ZÍSKANIE OSVEDČENIA

Po ukončení odbornej prípravy týkajúcej sa železničných vozidiel rušňovodiči musia byť schopní vykonávať tieto úlohy:

I. ČASŤ TÝKAJÚCA SA RUŠŇA

1. TESTY A SKÚŠKY PRED ODCHODOM RUŠŇA

Rušňovodiči musia byť schopní

- vyzdvihnúť si dokumentáciu a potrebné vybavenie,
- skontrolovať funkčnosť rušňa,
- skontrolovať správnosť údajov v dokumentoch na palube rušňa,
- ubezpečiť sa vykonaním konkrétnych skúšok a testov, či je rušeň schopný poskytnúť požadovanú ťažnú silu a či funguje bezpečnostné zariadenie,
- skontrolovať pri preberaní rušňa alebo na začiatku ďalšej jazdy dostupnosť a funkčnosť predpísaného ochranného a bezpečnostného zariadenia,
- vykonať bežné preventívne údržbové úkony.

2. ZNALOSŤ ŽELEZNIČNÝCH VOZIDIEL

Rušňovodič musí na obsluhu rušňa ovládať všetky dostupné riadiace zariadenia a indikátory, najmä ktoré sa týkajú trakcie, brzdzenia a prvkov bezpečnosti premávky.

Na to, aby rušňovodič zistil a lokalizoval nedostatky železničných vozidiel, ohlásil ich a určil, čo je potrebné na ich opravu a aby v určitých prípadoch urobil opatrenia, musí ovládať

- mechanickú konštrukciu železničných vozidiel,
- nárazací a ťahadlový mechanizmus železničných vozidiel,
- pojazd,
- bezpečnostné zariadenie,
- palivové nádrže, systém zásobovania palivom a výfukové zariadenie rušňov,
- význam značenia na vnútornej a vonkajšej strane koľajových vozidiel, najmä symbolov používaných na prepravu nebezpečného tovaru,
- systémy registrácie jász,
- elektrické a pneumatické systémy,
- zberač prúdu a systémy vysokého napätia,
- komunikačné zariadenie, najmä rádiové spojenie centrály s vlakom a ďalšie,
- prípravu jazdy,
- komponenty železničných vozidiel, ich účel a zariadenia špecifické pre ťahané vozidlá, najmä systémy zastavovania vlaku znížením tlaku vzduchu v brzdovom potrubí,
- brzdový systém železničných vozidiel,
- špecifické časti rušňov,
- prenos trakčného výkonu, motor a prevodovku.

3. SKÚŠKA BRZD

Rušňovodiči musia byť schopní

- skontrolovať a vyrátať pred odchodom vlaku, či predpísané brzdiace percentá vlaku zodpovedajú skutočným brzdiacim percentám potrebným pre železničnú trať, ako je spresnené v dokumentácii vlaku,
- skontrolovať podľa potreby funkčnosť rôznych častí brzdového systému rušňa a vlaku, a to pred odchodom vlaku, počas rozbehu a počas jazdy.

4. PREVÁDZKOVÝ REŽIM A MAXIMÁLNA RÝCHLOSŤ VLAČOV V SÚVISLOSTI S CHARAKTERISTIKAMI ŽELEZNIČNEJ TRATE

Rušňovodič musí byť schopný zohľadniť informácie, ktoré dostal pred odchodom vlaku, a určiť jazdný stupeň a najvyššiu rýchlosť vlaku na základe parametrov, ako sú obmedzená rýchlosť, poveternostné podmienky alebo zmeny návestí.

5. VEDENIE RUŠŇA SPÔSOBOM, KTORÝ NEPOŠKODÍ ZARIADENIA ANI ŽELEZNIČNÉ VOZIDLÁ

Rušňovodič musí byť schopný používať všetky dostupné riadiace systémy v súlade s platnými predpismi, uviesť rušeň do pohybu so zohľadnením medzi adhézie a výkonu a použiť brzdy na znižovanie rýchlosti a na zastavovanie so zreteľom na železničné vozidlá a ich zariadenia.

6. MIMORIADNE UDALOSTI

Rušňovodič musí byť schopný venovať pozornosť mimoriadnym udalostiam v správaní sa vlaku, vykonať kontrolu vlaku a určiť príznaky možných nedostatkov, rozlišovať ich, reagovať na ne podľa relatívnej dôležitosti a snažiť sa ich odstrániť, pričom sa priorita kladie na bezpečnosť železničnej dopravy a na bezpečnosť ľudí, ako aj poznať dostupné prostriedky ochrany a komunikácie.

7. NEHODY, MIMORIADNE UDALOSTI A POŽIARE, KTORÝCH ÚČASTNÍKMI SÚ ĽUDIA

Rušňovodič musí byť schopný konať v záujme vlaku a privolať pomoc v prípade nehody alebo mimoriadnej udalosti, ktorej účastníkmi sú cestujúci vo vlaku a vlakový personál, zistiť, či vlak prepravuje nebezpečný tovar a identifikovať ho podľa vlakovej dokumentácie a výkazu železničných vozidiel a poznať postupy evakuácie vlaku v núdzovom prípade.

8. PODMIENKY POKRAČOVANIA V PREVÁDZKE PO MIMORIADNOM SPRÁVANÍ SA ŽELEZNIČNÉHO VOZIDLA

Po zistení mimoriadneho správania sa železničného vozidla musí byť rušňovodič schopný zhodnotiť, či železničné vozidlo môže pokračovať v prevádzke a za akých podmienok, aby o tom a týchto podmienkach mohol čo najskôr informovať manažéra infraštruktúry. Rušňovodič musí byť schopný určiť, či je potrebné hodnotenie odborníka, aby mohol vlak pokračovať v jazde.

9. ZAISTENIE VLAKU

Rušňovodič musí byť schopný vykonať také opatrenia, aby sa stojaci vlak alebo jeho časť ani za najťažších podmienok nenaštartovali alebo sa nezačali neočakávane samé pohybovať. Okrem toho musí mať vedomosti o opatreniach, ktoré môžu vlak alebo jeho časť zastaviť, keď sa začal neočakávane sám pohybovať.

II. ČASŤ TÝKAJÚCA SA ŽELEZNIČNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

1. SKÚŠKA BRŔZD

Rušňovodič musí byť schopný skontrolovať a vyrátať pred odchodom vlaku, či brzdiace percentá vlaku zodpovedajú brzdiacim percentám potrebným pre železničnú trať, ako je uvedené v dokumentácii vlaku.

2. PREVÁDZKOVÝ REŽIM A NAJVYŠŠIA RÝCHLOSŤ VLAKU PODĽA CHARAKTERISTIKY ŽELEZNIČNEJ TRATE

Rušňovodič musí byť schopný zohľadniť poskytnuté informácie, ako sú obmedzenia rýchlosti alebo zmeny návestí a určiť prevádzkový režim a najvyššiu rýchlosť rušňa na základe charakteristík železničnej trate.

3. POZNANIE ŽELEZNIČNEJ TRATE

Rušňovodič musí byť schopný predvídať možné problémy na železničnej trati a vhodne na ne reagovať v záujme bezpečnosti vlaku a včasnosti a hospodárnosti riešenia. Preto musí mať dôkladné vedomosti o železničných tratiach a zariadeniach na svojej vlakovej trase a o iných dohodnutých alternatívnych trasách. Dôležité sú najmä tieto aspekty poznania železničnej trate:

- prevádzkové podmienky, najmä zmena koľaje, jednosmerná premávka a podobne,
- skontrolovanie vlakovej trasy a konzultácia o relevantných dokumentoch,
- určenie koľají, ktoré sa môžu použiť na určitý typ jazdy,

- platné dopravné predpisy a význam návestného systému,
- prevádzkový režim,
- zabezpečovací systém a s ním súvisiace predpisy,
- názvy staníc a ich poloha, vzdialenosť staníc a stavadiel na riadenie pohybu vlaku,
- návestenie prechodu medzi rôznymi prevádzkovými systémami alebo systémami prívodu trakčnej energie,
- obmedzenia rýchlosti rôznych kategórií vlakov,
- osobitné brzdné podmienky, najmä na železničných tratiach so strmým klesaním,
- osobitné prevádzkové charakteristiky: osobitné návesti, značky, podmienky odchodu vlakov, atď.,
- topografické profily.

4. BEZPEČNOSTNÉ PREDPISY

Rušňovodič musí byť schopný

- uviesť vlak do pohybu, keď sa splnili všetky predpísané podmienky, najmä keď je čas odchodu podľa cestovného poriadku, keď bol daný pokyn alebo návesť na odchod vlaku a podobne,
- sledovať návestia na železničnej trati alebo v kabíne rušňovodiča, bezodkladne a bezchybne ich vyhodnotiť a zodpovedajúcim spôsobom vykonať,
- viesť vlak bezpečne podľa konkrétnych prevádzkových postupov: na pokyn použiť osobitné postupy, dočasne znížiť rýchlosť, viesť vlak proti správnejmu smeru, v prípade nebezpečenstva oprávnenie neriadiť sa podľa návestí, posun, zmena smeru, prechádzanie cez železničnú trať v prestavbe, atď.,
- dodržiavať plánované alebo dodatočné zastávky a v prípade potreby vykonávať dodatočné činnosti pre cestujúcich počas týchto prestávok, najmä otváranie a zatváranie dverí.

5. VEDENIE VLAKU

Rušňovodič musí byť schopný vždy poznať polohu vlaku na železničnej trati, použiť brzdy na spomaľovanie a zastavovanie so zreteľom na možnosti železničného vozidla a jeho zariadenia a prispôbiť vedenie vlaku cestovnému poriadku a pokynom na úsporu energie so zreteľom na charakteristiky rušňa, vlaku, dráhy a prostredia.

6. MIMORIADNE UDALOSTI

Rušňovodič musí byť schopný

- sledovať v rozsahu, v akom to dovoľuje vedenie vlaku, nezvyčajné udalosti týkajúce sa železničnej infraštruktúry a prostredia návestí, najmä signály, koľaje, dodávku energie, priecestia, okolie koľají, inú dopravu,
- odhadnúť vzdialenosť viditeľnej prekážky,
- informovať čo najskôr manažéra infraštruktúry o zistenom mieste a zistenej povahe nedostatkov a uistiť sa, že informácie boli pochopené,
- zohľadniť stav železničnej infraštruktúry a v prípade potreby zabezpečiť alebo urobiť opatrenia nevyhnutné na zaistenie bezpečnosti premávky a bezpečnosti cestujúcich a vlakového personálu.

7. PREVÁDZKOVÉ PORUCHY A NEHODY, POŽIARE A MIMORIADNE UDALOSTI, KTORÝCH ÚČASTNÍKMI SÚ ĽUDIA

Rušňovodič musí byť schopný

- urobiť kroky na ochranu vlaku a zavolať pomoc v prípade nehody alebo mimoriadnej udalosti, ktorej účastníkmi sú ľudia,
- určiť, kde v prípade požiaru vlak zastaviť a pomôcť pri evakuácii cestujúcich,
- poskytnúť čo najskôr potrebné informácie o požari, ak sa samému rušňovodičovi nepodarí uhasiť požiar,
- informovať čo najskôr manažéra infraštruktúry o týchto podmienkach,
- zhodnotiť, či železničná infraštruktúra umožňuje, aby železničné vozidlo pokračovalo v jazde a za akých podmienok.

8. JAZYKOVÉ ZNALOSTI

- 8.1 Rušňovodič, ktorý sa musí dorozumievať s manažérom infraštruktúry o otázkach dôležitých z hľadiska bezpečnosti, musí mať znalosti aspoň jedného jazyka z jazykov, ktoré určí príslušný manažér infraštruktúry. Rušňovodič musí mať také jazykové znalosti, aby sa

mohol aktívne a účinne dorozumievať v bežných, poruchových a núdzových situáciách. Rušňovodič musí byť schopný používať metódu hlásení a metódu dorozumievania, ktorá je uvedená v technických špecifikáciách interoperability pre prevádzku a riadenie dopravy.

8.2 Rušňovodič musí byť schopný rozumieť a komunikovať ústne aj písomne v určenom jazyku aspoň na úrovni B1 Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky.

8.3 Ak ide o úseky medzi hranicami a stanicami nachádzajúcimi sa v blízkosti hraníc a určenými pre cezhraničnú prevádzku, môže manažér infraštruktúry udeliť výnimku z požiadavky podľa podbodu 8.2, ak sa uplatní tento postup:

- a) železničný podnik požiada manažéra infraštruktúry o výnimku pre dotknutého rušňovodiča; v snahe zabezpečiť spravodlivé a rovnaké zaobchádzanie so žiadateľmi manažér infraštruktúry uplatní v prípade každej predloženej žiadosti o výnimku rovnaký postup posudzovania, ktorý je súčasťou podmienok používania železničnej siete,
- b) železničný podnik preukáže, že prijal dostatočné opatrenia na zabezpečenie komunikácie medzi dotknutými rušňovodičmi a personálom manažéra infraštruktúry v bežných, poruchových a núdzových situáciách,
- c) železničné podniky a manažéri infraštruktúry zabezpečia, že dotknutí zamestnanci budú o uvedených pravidlách a opatreniach informovaní a absolvujú primeranú odbornú prípravu prostredníctvom systémov riadenia bezpečnosti.

III. PERIODICITA SKÚŠOK

Minimálna periodičita skúšok

- a) o jazykových schopnostiach pre cudzincov: každé tri roky alebo vždy po neprítomnosti dlhšej, ako jeden rok;
- b) o vedomostiach o železničnej infraštruktúre, vrátane znalosti príslušnej železničnej trate a prevádzkových predpisov: každé tri roky a vždy po neprítomnosti dlhšej, ako jeden rok na trase;
- c) o znalostiach železničných vozidiel: každé tri roky.

Príloha č. 5
k zákonu č. 514/2009 Z. z.

Zoznam preberaných právne záväzných aktov Európskej únie

1. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/34/EÚ z 21. novembra 2012, ktorou sa zriaďuje jednotný európsky železničný priestor (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 343, 14. 12. 2012).
2. Smernica Komisie 2014/82/EÚ z 24. júna 2014, ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/59/ES, pokiaľ ide o všeobecné odborné znalosti, zdravotné požiadavky a požiadavky súvisiace s preukazmi (Ú. v. EÚ L 184, 25. 6. 2014).
3. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/59/ES z 23. októbra 2007 o certifikácii rušňovodičov rušňov a vlakov v železničnom systéme v Spoločenstve (Ú. v. EÚ L 315, 3. 12. 2007).
4. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/68/ES z 24. septembra 2008 o vnútrozemskej preprave nebezpečného tovaru (Ú. v. EÚ L 260, 30. 9. 2008) v znení rozhodnutia Európskej komisie 2009/240/ES zo 4. marca 2009 (Ú. v. EÚ L 71, 17. 3. 2009) a smernice Komisie 2010/61/EÚ z 2. septembra 2010 (Ú. v. EÚ L 233, 3. 9. 2010).
5. Smernica Komisie 2012/45/EÚ z 3. decembra 2012, ktorou sa prílohy k smernici Európskeho parlamentu a Rady 2008/68/ES o vnútrozemskej preprave nebezpečného tovaru druhýkrát prispôsobujú vedecko-technickému pokroku (Ú. v. EÚ L 332, 4. 12. 2012).
6. Smernica Komisie 2014/103/EÚ z 21. novembra 2014, ktorou sa prílohy k smernici Európskeho parlamentu a Rady 2008/68/ES o vnútrozemskej preprave nebezpečného tovaru tretíkrát prispôsobujú vedecko-technickému pokroku (Ú. v. EÚ L 335, 22. 11. 2014).
7. Smernica Komisie (EÚ) 2016/882 z 1. júna 2016, ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/59/ES, pokiaľ ide o jazykové požiadavky (Ú. v. EÚ L 146, 3. 6. 2016).

- 1) Článok 2 písm. a) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1370/2007 z 23. októbra 2007 o službách vo verejnom záujme v železničnej a cestnej osobnej doprave, ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 1191/69 a (EHS) č. 1107/70 (Ú. v. EÚ L 315, 3. 12. 2007).
- 2) § 2 ods. 6 zákona č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- 3) Článok 3 ods. 1 jedenásty bod nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 91/2003 zo 16. decembra 2002 o štatistike železničnej dopravy (Mimoriadne vydanie Ú. v. EÚ kap. 7/zv. 07) v platnom znení.
- 3a) Napríklad § 1 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, § 2 zákona č. 321/2002 Z. z. o ozbrojených silách Slovenskej republiky v znení zákona č. 570/2005 Z. z., § 4 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- 4) Napríklad Dohovor o medzinárodnej železničnej preprave (COTIF) z 9. mája 1950 (vyhláška ministra zahraničných vecí ČSSR č. 8/1985 Zb.) v znení neskorších oznámení.
- 5) § 760 Občianskeho zákonníka.
- 6) § 765 Občianskeho zákonníka.
- 7) Kapitola II nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1371/2007 z 23. októbra 2007 o právach a povinnostiach cestujúcich v železničnej preprave (Ú. v. EÚ L 315, 3. 12. 2007).
- 8) § 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov.
- 9) § 4a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 18/1996 Z. z. v znení zákona č. 382/2008 Z. z.
- 10) Napríklad zákon Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov.
- 10a) § 86 zákona č. 513/2009 Z. z.
- 11) § 40 zákona č. 513/2009 Z. z.
- 11a) § 23 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení zákona č. 547/2011 Z. z.
- 11b) Zákon č. 513/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov.
- 11c) Čl. 2 druhý bod nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006 z 15. marca 2006, ktorým sa ustanovuje kódex Spoločenstva o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (Kódex schengenských hraníc) (Ú. v. EÚ L 105, 13. 4. 2006) v platnom znení.
- 12) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 1371/2007.
- 13) Článok 2 písm. g) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 1370/2007.
§ 8 ods. 1 písm. f) zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- 14) Článok 2 písm. f) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 1370/2007.
- 15) Článok 6 a príloha nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 1370/2007.
- 16) Čl. 1 ods. 4 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu.
- 17) § 8 zákona č. 523/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov.
- 18) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 1370/2007.
- 18a) Čl. 13 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 869/2014 z 11. augusta 2014 o nových službách osobnej železničnej dopravy (Ú. v. EÚ L 239, 12. 8. 2014).
- 18b) Čl. 5 a 10 vykonávacieho nariadenia (EÚ) č. 869/2014.
- 18c) Vykonávacie nariadenie (EÚ) č. 869/2014.
- 19) Dohovor o medzinárodnej železničnej preprave (COTIF), dodatok C – Poriadok pre medzinárodnú železničnú prepravu nebezpečného tovaru (RID) – oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 15/2001 Z. z. v znení oznámenia č. 598/2005

Z. z. a v znení oznámenia č. 40/2007 Z. z.

Príloha 2 Dohody o medzinárodnej železničnej preprave tovaru SMGS (oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 181/2002 Z. z.).

20) § 103 ods. 3 písm. r) zákona č. 513/2009 Z. z.

21) § 84 zákona č. 513/2009 Z. z.

22) Zákon č. 402/2013 Z. z. o Úrade pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb a Dopravnom úrade a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

22a) Vyhláška Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky č. 245/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti, zdravotnej spôsobilosti a psychickej spôsobilosti osôb pri prevádzkovaní dráhy a dopravy na dráhe v znení vyhlášky č. 6/2012 Z. z.

23) Článok 2 ods. 4 až 7 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 1371/2007.

24) § 9 písm. b) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 258/1993 Z. z. o Železničiach Slovenskej republiky v znení zákona č. 259/2001 Z. z.

24a) Čl. 9 a 15 vykonávacieho nariadenia (EÚ) č. 869/2014.

25) § 8 až 16 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov.

26) § 16 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 10/1996 Z. z. v znení neskorších predpisov.

26a) § 4 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 219/1996 Z. z. o ochrane pred zneužívaním alkoholických nápojov a o zriadení a prevádzke protialkoholických záchytných izieb.

27) Zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

28) Zákon č. 293/2007 Z. z. o uznávaní odborných kvalifikácií v znení zákona č. 560/2008 Z. z.

